



**ଭାରତର ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟରେ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ହିଂସା,  
2023-018-FB-MR**

**ମାମଲାର ସାରାଂଶ**

ଭାରତର ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟରେ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ହିଂସାର ଭିତ୍ତି ଥିବା ଏକ Facebook ପୋଷ୍ଟକୁ ହଟାଇବା ପାଇଁ Metaର ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ଓଭରସାଇଡ୍ ବୋର୍ଡ଼ ବଳବତ୍ତ ରଖିଛି । ବୋର୍ଡ଼ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲା ଯେ ଏହି ପୋଷ୍ଟରେ ହିଂସା ଓ ଉତ୍ସୁକାଭାବୀ ଉପରେ ଥିବା Metaର ନିୟମକୁ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରାଯାଇଛି । ବୋର୍ଡ଼ର ଅଧିକାରୀ ସଦସ୍ୟ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ମଧ୍ୟ ପହଞ୍ଚିଲେ ଯେ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟରେ ଉତ୍ତେଜନା ଏବଂ ଚାଲିଥିବା ହିଂସାର ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଏହାର ସମସ୍ତ ପ୍ଲଟଫର୍ମରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମସ୍ତ ଭିତ୍ତି ଓ ହଟାଇବା ପାଇଁ Metaର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଯଥାର୍ଥ ଥିଲା । ଯଦିଓ ଏହି ମାମଲାର ବିଷୟବସ୍ତୁ କୌଣସି ନୀତିଗତ ବ୍ୟତିକ୍ରମର ପରିସରଭୁକ୍ତ ନୁହେଁ, ବୋର୍ଡ଼ Metaକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଛି ଯେ ଏହାର ହିଂସା ଏବଂ ଉତ୍ତେଜନା କମ୍ୟୁନିଟି ମାନକ "ହିଂସାତ୍ମକ ବିପଦ ବିଷୟରେ ନିନ୍ଦା କିମ୍ବା ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ଅନୁମତି ଦେବା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରୁ ।"

**ମାମଲା ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ**

2023 ଏପ୍ରିଲ ମାସରେ ଜଣେ ଫେସ୍‌ବୁକ୍ ବ୍ୟବହାରକାରୀ ହିନ୍ଦୁ ପର୍ବ ହନୁମାନ ଜୟନ୍ତୀ ଅବସରରେ ଭାରତର ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟର ସମ୍ବଲପୁରରେ ଏକ ଧାର୍ମିକ ଶୋଭାଯାତ୍ରାର ଏକ ଭିତ୍ତି ଓ ପୋଷ୍ଟ କରିଥିଲେ । ଭିତ୍ତିରେ କ୍ୟାପସନ୍ ରେ ଲେଖାଯାଇଥିଲା ଯେ ଓଡ଼ିଶାର ଏକ ସହର 'ସମ୍ବଲପୁର', ଯେଉଁଠାରେ ପର୍ବ ପାଳନ ସମୟରେ ହିନ୍ଦୁ ଓ ମୁସଲମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ହିଂସା କାଣ୍ଡ ଘଟିଥିଲା ।

ଏହି ଭିତ୍ତିରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଛି ଯେ ଏକ ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ ହିନ୍ଦୁ ଜାତୀୟତାବାଦ ସହ [ଜଡ଼ିତ](#) ଗେରୁଆ ରଙ୍ଗର ପତାକା ଧରି "ଜୟ ଶ୍ରୀରାମ" ସ୍ଲୋଗାନ୍ ଦେଉଛନ୍ତି - ଯାହାକୁ ଆକ୍ଷରୀକ ଭାବରେ "ହେଲ ଲର୍ଡ ରାମ" (ହିନ୍ଦୁ ଭଗବାନ ଭଗବାନ) ବୋଲି ଅନୁବାଦ କରାଯାଇପାରିବ । ଧାର୍ମିକ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ରାମଙ୍କ ପ୍ରତି ଭକ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରିବା ପାଇଁ ଏହି ଶବ୍ଦ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ, କେତେକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ ଗୋଷ୍ଠୀ, ବିଶେଷକରି ମୁସଲମାନମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଶତ୍ରୁତାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ପାଇଁ ଏହି ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିବ୍ୟବହାର [କରାଯାଏ](#) ତା' ପରେ ଏହି ଭିତ୍ତିରେ ଶୋଭାଯାତ୍ରା ରାସ୍ତାରେ ଥିବା ଏକ କୋଠାର ବାଲକୋନିରେ ଠିଆ ହୋଇଥିବା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଶୋଭାଯାତ୍ରା ଉପରକୁ ପଥର ଫିଙ୍ଗୁଥିବାର ଦେଖାଯାଇଛି । ଏହାପରେ ଲୋକମାନେ "ଜୟ ଶ୍ରୀରାମ", "ଭାଗୋ" (ଯାହାକୁ "ଦୌଡ଼" ଭାବରେ ଅନୁବାଦ କରାଯାଇପାରେ) ଏବଂ "ମାରୋ ମାରୋ" (ଯାହାକୁ "ମାର" କିମ୍ବା "ବାଡ଼ାଅ" ଭାବରେ ଅନୁବାଦ କରାଯାଇପାରେ) ସ୍ଲୋଗାନ୍ ମଧ୍ୟରେ କୋଠା ଉପରକୁ ପଥର ମାଡ଼ କରନ୍ତି । ଏହି ବିଷୟବସ୍ତୁ ପ୍ରାୟ 2000 ଥର ଦେଖା ଯାଇଥିବା ବେଳେ 100ରୁ କମ୍ କମେଣ୍ଟ ଓ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଆସିଥିଲା ।



ଏହି ଭିଡିଓରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ଧାର୍ମିକ ଶୋଭାଯାତ୍ରା ସମୟରେ ହୋଇଥିବା ହିଂସା ପରେ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ସେବା ବନ୍ଦ କରିଦେବା, ସୋସିଆଲ୍ ମିଡିଆ ପ୍ଲାଟଫର୍ମକୁ ବନ୍ଦ କରିଦେବା ସହ ସମ୍ବଲପୁରର ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳରେ କର୍ତ୍ତୃ୍ୟ ଜାରି କରିଥିଲେ । ଶୋଭାଯାତ୍ରା ସମୟରେ ହୋଇଥିବା ହିଂସାକାଣ୍ଡ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଦୋକାନ ଗୁଡ଼ିକରେ ନିଆଁ ଲଗାଇ ଦିଆଯିବା ସହ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଥିବା ସୂଚନା ମିଳିଛି ।

ଭିଡିଓରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ଘଟଣାର କିଛି ସମୟ ପରେ Metaକୁ ଓଡ଼ିଶା ଆଇନ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କାରୀ ସଂସ୍ଥା ପକ୍ଷରୁ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ବ୍ୟବହାରକାରୀ ଏକ ଭିନ୍ନ କ୍ୟାମ୍ପେନ୍ ରେ ପୋଷ୍ଟ କରିଥିବା ସମାନ ଭିଡିଓକୁ ହଟାଇବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ ମିଳିଥିଲା । Meta ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲା ଯେ ଏହି ପୋଷ୍ଟ ତା'ର ହିଂସା ଓ ଉତ୍ତେଜନା କମ୍ୟୁନିଟି ମାନକକୁ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରିଛି ଏବଂ ଭିଡିଓକୁ ଏକ ମିଡିଆ ମ୍ୟାଟ୍ ସର୍ଭିସ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ରେ ଯୋଡି ଦେଲା । ଏହା ସମ୍ଭାବ୍ୟ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଚିହ୍ନଟ କରେ ଏବଂ ଫ୍ଲାଗ କରେ ଯାହା ପୂର୍ବ ଫ୍ଲାଗ ହୋଇଥିବା ଫଟୋ, ଭିଡିଓ, କିମ୍ବା ଲେଖା ସହିତ ସମାନ କିମ୍ବା ପ୍ରାୟ ସମାନ ଅଟେ ।

Meta ବୋର୍ଡକୁ ସୂଚିତ କରିଥିଲା ଯେ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଦ୍ଵାରା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ସୁରକ୍ଷା ବିପଦକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, କ୍ୟାମ୍ପେନ୍ ଯାହା ହେଉନା କାହିଁକି, ଏକା ପ୍ରକାରର ସମସ୍ତ ଭିଡିଓକୁ ବିଶ୍ଵସ୍ତରରେ ହଟାଇବା ପାଇଁ ମିଡିଆ ମ୍ୟାଟ୍ ସର୍ଭିସ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା । ସଚେତନତା ବୃଦ୍ଧି, ନିନ୍ଦା, ଏବଂ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ରିପୋର୍ଟିଂ ପାଇଁ Metaର ବ୍ୟତିକ୍ରମର ପରିସରଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଅପସାରଣ ସମସ୍ତ ଏକାପ୍ରକାର ଭିଡିଓ ଉପରେ ଲାଗୁ ହୋଇଥିଲା । ସଚେତନତା ବୃଦ୍ଧି, ନିନ୍ଦା, ଏବଂ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ରିପୋର୍ଟିଂ ପାଇଁ Metaର ବ୍ୟତିକ୍ରମର ପରିସରଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଅପସାରଣ ସମସ୍ତ ଏକାପ୍ରକାର ଭିଡିଓ ଉପରେ ଲାଗୁ ହୋଇଥିଲା ।

ମିଡିଆ ମେଟିଂ ସର୍ଭିସ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ମାଧ୍ୟମରେ, Meta ଏହି ମାମଲାରେ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁ ଚିହ୍ନଟ କରିଥିଲା ଏବଂ ଏହାକୁ ହଟାଇ ଦେଇଥିଲା, ଏହାର ନିୟମକୁ ଦର୍ଶାଇ "ଯେଉଁଠାରେ କୌଣସି ଚାର୍ଜିଂ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନୁହେଁ କିନ୍ତୁ ଏକ ଚିହ୍ନ ଲକ୍ଷ୍ୟକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ଵ କରେ ଏବଂ / କିମ୍ବା ହିଂସାକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ଵ କରୁଥିବା ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର କିମ୍ବା ପତ୍ତନିତ ଦୃଶ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ।"

### ପ୍ରମୁଖ ବିଷୟ

ବୋର୍ଡ୍ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଛି ଯେ ଏହି ପୋଷ୍ଟ ହିଂସା ଏବଂ ଉତ୍ତେଜନା କମ୍ୟୁନିଟି ମାନକର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରିଛି ଯାହା ସାର୍ବଜନିକ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ବିପଦ ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁ କୁ ବାରଣ କରେ । ବୋର୍ଡର ଅଧିକାରୀ ସଦସ୍ୟ ପାଇଲେ ଯେ ସେହି ସମୟରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଚାଲିଥିବା ହିଂସା ଏବଂ କୌଣସି ନୀତିଗତ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଲାଗୁ ହୋଇନଥିବାରୁ ଏହି ବିଷୟବସ୍ତୁ ହିଂସାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବାର ଗମ୍ଭୀର ଏବଂ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ବିପଦ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା । ବୋର୍ଡର କ୍ଷୁଦ୍ର ଗୋଷ୍ଠୀ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରନ୍ତୁ ଯେ Meta ହିଂସା ଏବଂ ଉତ୍ତେଜନା କମ୍ୟୁନିଟି ମାନକ ଅଧୀନରେ ଏହି ପୋଷ୍ଟକୁ ଠିକ୍ ଭାବରେ ହଟାଇ ଦିଆଯାଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଏକ ଭିନ୍ନ କାରଣ ପାଇଁ । ଯେହେତୁ ଭିଡିଓରେ ଅତୀତରେ ଉତ୍ତେଜନାର ଏକ ଘଟଣା ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେଉଁଥିରେ କୌଣସି ପ୍ରାୟତଃକ ସୂତ୍ର ନାହିଁ ଯାହା ସୂଚାଉଛି ଯେ ଏକ ନୀତି ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଲାଗୁ ହେବା ଉଚିତ୍, ଏବଂ ହିଂସା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେହି ବିଷୟବସ୍ତୁ ବ୍ୟବହାରହେଉଥିଲା, Meta ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ହଟାଇବା ଯଥାର୍ଥ ଥିଲା ।



ବୋର୍ଡର ଅଧିକାଂଶ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମତଥିଲା ଯେ Metaର ନିଜ ପ୍ଲାଟଫର୍ମରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ଏକା ପ୍ରକାର ଭିଡିଓକୁ ହଟାଇବା ନିଷ୍ପତ୍ତି ସେହି ସମୟରେ ଚାଲିଥିବା ହିଂସା ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଯଥାର୍ଥ ଥିଲା । ତେବେ ଅଧିକାଂଶ ମତ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଏଭଳି ବ୍ୟାପକ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ପଦକ୍ଷେପ ସମୟବଦ୍ଧ ହେବା ଉଚିତ୍ । ଓଡ଼ିଶାରେ ଛାଡି ବଦଳିବା ପରେ ଏବଂ ବିଷୟବସ୍ତୁ ସହ ଜଡ଼ିତ ହିଂସାର ଆଶଙ୍କା କମିଯିବା ପରେ, Meta, ଭିଡିଓ ପୋଷ୍ଟଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଏହାର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ପଦକ୍ଷେପକୁ ପୁନଃମୂଲ୍ୟାୟନ କରିବା ଏବଂ ଏହାର ନୀତି ବ୍ୟତିକ୍ରମକୁ ଯଥାରୀତି ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଉଚିତ୍ । ଭବିଷ୍ୟତରେ ବୋର୍ଡ୍ ଏଭଳି ଦୃଷ୍ଟିକୋଣକୁ ସ୍ୱାଗତ କରିବ ଯାହା ଏହି ପ୍ରକାରର ବ୍ୟାପକ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ପଦକ୍ଷେପକୁ ଏକ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ବିପଦରେ ଥିବା ଭୌଗୋଳିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସୀମିତ କରିବ । ଏଭଳି ପଦକ୍ଷେପ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ପ୍ରଭାବିତ ନକରି କ୍ଷତିର ଆଶଙ୍କାକୁ ଭଲ ଭାବେ ସମାଧାନ କରିପାରିବ ।

ବୋର୍ଡର କ୍ଷୁଦ୍ର ଗୋଷ୍ଠୀ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଛନ୍ତି ଯେ Meta ସମସ୍ତ ପୋଷ୍ଟକୁ ହଟାଇ ଦେଇଛି ଯେଉଁଥିରେ ଉତ୍ତେଜନାର ଏକ ଘଟଣାକୁ ଦର୍ଶାଇଥିବା ସମାନ ଭିଡିଓ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା, ପୋଷ୍ଟଗୁଡ଼ିକ ଏହାର ସଚେତନତା ବୁଦ୍ଧି କିମ୍ବା ନିନ୍ଦା ବ୍ୟତିକ୍ରମ ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ କି ନୁହେଁ ତାହା ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ, ଏହା ଏକ ଆନୁପାତିକ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ନୁହେଁ ଏବଂ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ଉପରେ ଏକ ଅଯଥା ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଗଠନ କରିନଥିଲା ।

ଏହି ମାମଲାରେ ବିଷୟବସ୍ତୁ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ପରିସରଭୁକ୍ତ ହୋଇନଥିବା ବେଳେ, ବୋର୍ଡ୍ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛି ଯେ “ସଚେତନତା ବୁଦ୍ଧି” ବ୍ୟତିକ୍ରମ ହିଂସା ଏବଂ ଉତ୍ତେଜନା କମ୍ୟୁନିଟି ମାନକ ଅଧୀନରେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନୀତିର ସର୍ବସାଧାରଣ-ସାମୂହିକ ଭାଷାରେ ଉପଲବ୍ଧ ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ବ୍ୟବହାରକରୀ ମାନେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜାଣି ନାହାନ୍ତି ଯେ ଯଦି ଏହାକୁ ନିନ୍ଦା କିମ୍ବା ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ସେୟାର କରାଯାଏ ତେବେ ଉଲ୍ଲଂଘନ ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ସେୟାର କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଏ । ଏହା ହୁଏତ ବ୍ୟବହାରକରୀଙ୍କୁ Metaର ପ୍ଲାଟଫର୍ମରେ ଜନସ୍ୱାର୍ଥ ଆଲୋଚନାରେ ଭାଗ ନେବାରୁ ରୋକିପରେ ।

**ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ବୋର୍ଡର ନିଷ୍ପତ୍ତିର**

ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ବୋର୍ଡ୍ Metaର ବିଷୟବସ୍ତୁ ହଟାଇବା ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ କାଏମ ରଖିଛି ।

ବୋର୍ଡ୍ ପୂର୍ବ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକର ସୁପାରିସକୁ ଦୋହରାଇଛି ଯେ Meta:

- ହିଂସା ଏବଂ ଉତ୍ତେଜନା କମ୍ୟୁନିଟି ମାନକ କାର୍ଯ୍ୟର ଏକ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଫଳାଫଳ କିମ୍ବା ଏକ ନିରପେକ୍ଷ ପରାମର୍ଶ ଚେତାବନୀ ସହିତ ହିଂସକ ଧମକର ନିନ୍ଦା କିମ୍ବା ସଚେତନତା ବୁଦ୍ଧି କରୁଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ଧାରଣ କରୁଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ଅନୁମତି ଦେବା ନିଷ୍ପତ୍ତି କରୁ ।”
- ବ୍ୟବହାରକରୀଙ୍କୁ ଅଧିକ ସ୍ପଷ୍ଟତା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତୁ ଏବଂ କମ୍ୟୁନିଟି ମାନକର ମୁଖ୍ୟ ପୃଷ୍ଠାରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରନ୍ତୁ, ଠିକ ଯେପରି ସମ୍ଭାବ ଯୋଗ୍ୟତା ସହିତ କମ୍ପାନୀ କରେ, କମ୍ୟୁନିଟି ମାନକକୁ ସେହି ଯୋଗ୍ୟତା ସେତେବେଳେ



ଦିଆଯାଇପାରିବ ଯେତେବେଳେ ସେମାନଙ୍କର ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତତା ରହିବ, ଏବଂ Metaର ମାନ, ନିୟମକୁ କଢ଼ାକଢ଼ି ପଢ଼ିବା ଅପେକ୍ଷା ଅଲଗା ଫଳାଫଳ ଦାବି କରନ୍ତୁ । ବୋର୍ଡ଼ Metaକୁ ଏକ ଗ୍ରାହକପରେକ୍ଷିତ ସେଣ୍ଟର ପୃଷ୍ଠାରେ ଏକ ଲିଙ୍କ୍ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବାକୁ ପୂର୍ବ ସୁପାରିସକୁ ମଧ୍ୟ ଦୋହରାଇଛି ଯାହା "ନୀତିର ଭାବନା" ଭିତ୍ତି ବିଷୟରେ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

\* ମାମଲାର ସାରାଂଶ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକର ଏକ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ଏହାର ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ମୂଲ୍ୟ ନାହିଁ ।

## ମାମଲାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଷ୍ପତ୍ତି

### 1. ନିଷ୍ପତ୍ତିର ସାରାଂଶ

Facebookରେ ହନୁମାନ ଜୟନ୍ତୀ ଧାର୍ମିକ ଉତ୍ସବ ସମୟରେ ଭାରତର ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟରେ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ହିଂସାର ଦୃଶ୍ୟକୁ ଚିତ୍ରଣ କରୁଥିବା ଏକ ଭିଡ଼ିଓ ପୋଷ୍ଟକୁ ହଟାଇବା ପାଇଁ Metaର ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ଓଭରସାଇଟ ବୋର୍ଡ଼ ସମର୍ଥନ କରିଛି । ଏହି ଭିଡ଼ିଓରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଛି ଯେ ଏକ ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ ହିନ୍ଦୁ ଜାତୀୟତାବାଦ ସହ, ଜଡ଼ିତ ଗେରୁଆ ରଙ୍ଗର ପତାକା ଧରି "ଜୟ ଶ୍ରୀରାମ" ସ୍ଲୋଗାନ ଦେଉଛନ୍ତି - ଯାହାକୁ ଆକ୍ଷରୀକ ଭାବରେ "ହେଲ ଲର୍ଡ଼ ରାମ" (ହିନ୍ଦୁ ଭଗବାନ ଭଗବାନ) ବୋଲି ଅନୁବାଦ କରାଯାଇପାରିବ ଏବଂ କେତେକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ ଗୋଷ୍ଠୀ, ବିଶେଷକରି ମୁସଲମାନମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଶତ୍ରୁତାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ପାଇଁ ଏହି ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ । ତା' ପରେ ଏହି ଭିଡ଼ିଓରେ ଶୋଭାଯାତ୍ରା ରାସ୍ତାରେ ଥିବା ଏକ କୋଠାର ବାଲୁକୋନିରେ ଠିଆ ହୋଇଥିବା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଶୋଭାଯାତ୍ରା ଉପରକୁ ପଥର ଫିଙ୍ଗୁଥିବାର ଦେଖାଯାଇଛି । ଏହାପରେ ଲୋକମାନେ "ଜୟ ଶ୍ରୀରାମ", "ଭାଗୋ" (ଯାହାକୁ "ଦୌଡ଼" ଭାବରେ ଅନୁବାଦ କରାଯାଇପାରେ) ଏବଂ "ମାରୋ ମାରୋ" (ଯାହାକୁ "ମାର" କିମ୍ବା "ବାଡ଼ାଅ" ଭାବରେ ଅନୁବାଦ କରାଯାଇପାରେ) ସ୍ଲୋଗାନ ମଧ୍ୟରେ କୋଠା ଉପରକୁ ପଥର ମାଡ଼ କରନ୍ତି । Meta ଏହି ମାମଲାକୁ ବୋର୍ଡ଼କୁ ପଠାଇଥିଲା କାରଣ ଏହା Meta "ସ୍ଵର" ଏବଂ "ନିରାପତ୍ତା" ମୂଲ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଉତ୍ତେଜନାକୁ ଦର୍ଶାଏ ଏବଂ ଏଥିପାଇଁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ କାରଣଗୁଡ଼ିକର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଶ୍ଳେଷଣ ଏବଂ ଭିଡ଼ିଓ ଦ୍ଵାରା ଅସ୍ଫୁଟ ଯତ୍ନ ବିପଦର ଆକଳନ ଆବଶ୍ୟକ ।

ବୋର୍ଡ଼ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଛି ଯେ ଏହି ପୋଷ୍ଟ ହିଂସା ଏବଂ ଉତ୍ତେଜନା କମ୍ୟୁନିଟି ମାନକର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରିଛି । ଏହି ବିଷୟବସ୍ତୁ ପୋଷ୍ଟ ହେବା ସମୟରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଚାଲିଥିବା ଅସ୍ଥିରତା ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ଏବଂ ହିଂସାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି; ଉଭୟ ଧାର୍ମିକ ଶୋଭାଯାତ୍ରାର ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ଭିଡ଼ିଓରେ ଉଚ୍ଚ ଗମ୍ଭୀରତା ହିଂସା ପାଇଁ ଆହ୍ଵାନ; ଏବଂ ପ୍ଲଟଫର୍ମରେ ପୋଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ସମାନ ବିଷୟବସ୍ତୁର ବିସ୍ତାର ଏବଂ ବ୍ୟାପକ ପ୍ରକୃତି ଦେଖି, ବୋର୍ଡ଼ ର ଅଧିକାଂଶ ସଦସ୍ୟ ଅନୁଭବ କଲେ ଯେ ବିଷୟବସ୍ତୁ ହିଂସା ପାଇଁ ଏକ ବିଶ୍ଵସନୀୟ ଆହ୍ଵାନ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା ।

ବୋର୍ଡ଼ର ଲଘୁ ଗୋଷ୍ଠି ବିଶ୍ଵାସ କରନ୍ତି ଯେ Meta ହିଂସା ଏବଂ ଉତ୍ତେଜନା କମ୍ୟୁନିଟି ମାନକ ଅଧୀନରେ ଏହି ପୋଷ୍ଟକୁ ଠିକ୍ ଭାବରେ ହଟାଇ ଦିଆଯାଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଏକ ଭିନ୍ନ କାରଣ ପାଇଁ । ସେମାନେ ପୋଷ୍ଟର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ



କୌଣସି ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ସୂଚନା ନ ଦେଇ ଏହି ପୋଷ୍ଟକୁ "ହିଂସା ପାଇଁ ବିଶ୍ୱସନୀୟ ଆହ୍ୱାନ" ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିନଥିଲେ । ବରଂ, ସେମାନେ ଏହି ପୋଷ୍ଟକୁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ "ଚିତ୍ରିତ ଉତ୍ତେଜନା" (ଅର୍ଥାତ୍ ଉତ୍ତେଜନାର ଅତୀତର ଦୃଶ୍ୟକୁ ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁ) ଭାବରେ ଦେଖୁଥିଲେ ।। ସେହି ଲଘୁ ଗୋଷ୍ଠି ହିଂସା ଏବଂ ଉତ୍ତେଜନା କମ୍ୟୁନିଟି ମାନକ ଅଧୀନରେ ଏହି ପୋଷ୍ଟକୁ ହଟାଇ ଦିଆଯାଇପାରିବ ବୋଲି ନିଶ୍ଚିତ ନେଇଥିଲେ କାରଣ ଏହା ଦୁଇଟି ସର୍ତ୍ତ ପୂରଣ କରିଥିଲା ଯାହା ଏଭଳି ଅପସାରଣ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ସେହି ଅଳ୍ପ ସଦସ୍ୟ ମାନେ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି: 1) ହିଂସା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପୋଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ସମାନ ବିଷୟବସ୍ତୁ ସେୟାର କରାଯାଇଥିବାର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ପ୍ରମାଣ ଥିଲା, ଏବଂ 2) ପୋଷ୍ଟରେ ସଚେତନତା ବୃଦ୍ଧି କିମ୍ବା ସମ୍ଭାବ୍ୟ ରିପୋର୍ଟ ପରି ଏକ ନୀତିଗତ ବ୍ୟତିକ୍ରମର ପ୍ରାୟୁଜ୍ୟତାକୁ ସୂଚିତ କରୁଥିବା କୌଣସି ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ସୂଚନା ଥିଲା ।

ବୋର୍ଡ଼ ର ଅଧିକାଂଶ ସଦସ୍ୟ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ ହୋଇଥିଲେ ଯେ, ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ବ୍ୟାପକ ମାତ୍ରାରେ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିବାର ଆହ୍ୱାନକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ, ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟରେ ଉତ୍ତେଜନା ଏବଂ ଚାଲିଥିବା ହିଂସାର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଷ୍ଟାଇଲ୍ ଲାଗୁ ନକରି ସମସ୍ତ ପ୍ଲାଟଫର୍ମରେ ସମସ୍ତ ଏକାପ୍ରକାରର ଭିଡ଼ିଓ ହଟାଇବା ପାଇଁ Metaର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଯଥାର୍ଥ ଥିଲା । ତେବେ ଅଧିକାଂଶ ମତ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଏଭଳି ବ୍ୟାପକ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ପଦକ୍ଷେପ ସମୟବଦ୍ଧ ହେବା ଉଚିତ । ସ୍ଥାନୀୟ ସ୍ଥିତିରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବା ପରେ ଏବଂ ବୋର୍ଡ଼ ଦ୍ୱାରା ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯାଉଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁ ସହିତ ଜଡ଼ିତ କ୍ଷତିର ଆଶଙ୍କା ହ୍ରାସ ହେବା ପରେ, Meta ଏହାର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ପଦକ୍ଷେପକୁ ପୁନଃମୂଲ୍ୟାୟନ କରିବା ଉଚିତ୍, ଏବଂ ଯଥାରୀତି ବ୍ୟତିକ୍ରମର ପ୍ରୟୋଗ ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦେବା ଉଚିତ୍ ।

ବୋର୍ଡ଼ ର ଲଘୁ ଗୋଷ୍ଠି ଜାଣିବାକୁ ପାଇଛନ୍ତି ଯେ Meta ସମସ୍ତ ପୋଷ୍ଟକୁ ହଟାଇ ଦେଇଛି ଯେଉଁଠିରେ ଉତ୍ତେଜନାର ଏକ ଘଟଣାକୁ ଦର୍ଶାଉଥିବା ସମାନ ଭିଡ଼ିଓ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା, ଯଦିଓ ପୋଷ୍ଟଗୁଡ଼ିକ ଏହାର ସଚେତନତା ବୃଦ୍ଧି କିମ୍ବା ନିନ୍ଦା ବ୍ୟତିକ୍ରମ ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟତା ଅର୍ଜନ କରିନଥିଲା, ଆନୁପାତିକ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପ୍ରକାଶ ଉପରେ ଏକ ଅଯଥା ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଗଠନ କରିଥିଲା; ଏବଂ ଅସ୍ଥିର ପରିସ୍ଥିତି ମଧ୍ୟରେ ଦୁର୍ବଳ ଲୋକଙ୍କୁ ବିପଦରେ ପକାଇଥିଲା । ଲଘୁ ଗୋଷ୍ଠି ମତ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଷୟବସ୍ତୁ ନିଜ ଭିତରେ ଉତ୍ତେଜନା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଉତ୍ତେଜନାର ଚିତ୍ରଣ ଥିଲା । ଲଘୁ ଗୋଷ୍ଠି ମାନେ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି ଯେ ହିଂସା ଏବଂ ଉତ୍ତେଜନା ନୀତିରେ ବ୍ୟତିକ୍ରମର ପ୍ରୟୋଗକୁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ସୂଚନା ସୂଚାଉଥିବା ଉତ୍ତେଜନାକୁ ଦର୍ଶାଉଥିବା ଏକ ପୋଷ୍ଟକୁ ହଟାଇବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । ଏଭଳି ବ୍ୟତିକ୍ରମ ମଧ୍ୟରେ ସଚେତନତା ପ୍ରସାର କିମ୍ବା ଖବର ରିପୋର୍ଟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅଂଶୀଦାର ହୋଇଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଲଘୁ ଗୋଷ୍ଠି ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି ଯେ ଯେଉଁଠାରେ ଚିତ୍ରିତ ବିଷୟବସ୍ତୁ ପୋଷ୍ଟ କରିବା ପଛର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଉତ୍ତେଜନା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ନୁହେଁ ବରଂ ସଚେତନତା ବୃଦ୍ଧି, ନିନ୍ଦା କିମ୍ବା ରିପୋର୍ଟ କରିବା ଅଛି, ସେଠାରେ Metaର ମାନବିକ ଅଧିକାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଗୁଡ଼ିକ ଏପରି ବିଷୟବସ୍ତୁ ପ୍ଲାଟଫର୍ମରେ ରହିବା ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ତେଣୁ ଲଘୁ ଗୋଷ୍ଠି ଏହି ଭିଡ଼ିଓରେ ଥିବା ପୋଷ୍ଟଗୁଡ଼ିକୁ ସାମୂହିକ ଭାବେ ହଟାଇବା ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ସ୍ୱାଧୀନତାର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି ।

**2. ମାମଲାର ବିବରଣୀ ଏବଂ ପୃଷ୍ଠଭୂମି**



ଏପ୍ରିଲ 13 2023 ମସିହା ତାରିଖରେ ଜଣେ Facebook ବ୍ୟବହାରକାରୀ ପୂର୍ବ ଦିନର ଅର୍ଥାତ୍ ଏପ୍ରିଲ 12 ତାରିଖର ଏକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଭିଡିଓ ପୋଷ୍ଟ କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ ଭାରତର ଓଡ଼ିଶାର ସମ୍ବଲପୁରରେ ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କର ପର୍ବ ହନୁମାନ ଜନ୍ମଛା ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଏକ ଧାର୍ମିକ ଶୋଭାଯାତ୍ରାର ଚିତ୍ର ଥିଲା । ଭିଡିଓର କ୍ୟାପସନରେ ଲେଖାଯାଇଥିଲା ଯେ ଓଡ଼ିଶାର ଏକ ସହର 'ସମ୍ବଲପୁର', ଯେଉଁଠାରେ ପର୍ବ ପାଳନ ସମୟରେ ହିନ୍ଦୁ ଓ ମୁସଲମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ହିଂସା କାଣ୍ଡ ଘଟିଥିଲା । ଏହି ଭିଡିଓରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଛି ଯେ ଏକ ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ ହିନ୍ଦୁ ଜାତୀୟତାବାଦ ସହ, [ଜଡ଼ିତ](#) ଗେରୁଆ ରଙ୍ଗର ପତାକା ଧରି "ଜୟ ଶ୍ରୀରାମ" ସ୍ଲୋଗାନ ଦେଉଛନ୍ତି - ଯାହାକୁ ଆକ୍ଷରୀକ ଭାବରେ "ହେଲ ଲର୍ଡ ରାମ" (ହିନ୍ଦୁ ଭଗବାନ ଭଗବାନ) ବୋଲି ଅନୁବାଦ କରାଯାଇପାରିବ । ଧାର୍ମିକ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ରାମଙ୍କ ପ୍ରତି ଭକ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରିବା ପାଇଁ ଏହି ଶବ୍ଦ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ, କେତେକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ ଗୋଷ୍ଠୀ, ବିଶେଷକରି ମୁସଲମାନମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଶତ୍ରୁତାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ପାଇଁ ଏହି ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିବ୍ୟବହାର [କରାଯାଏ](#) । ବୋର୍ଡ଼ ଦ୍ଵାରା ପରାମର୍ଶ ନିଆଯାଇଥିବା ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ ରିପୋର୍ଟ କରିଛନ୍ତି ଯେ ଏହି ମନ୍ତ୍ର ଭିନ୍ନ ଭାବରେ ପୂଜା କରୁଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ ଭୟଭୀତ କରିବା ଏବଂ ଧମକ ଦେବା ପାଇଁ ଆକ୍ରମଣର ଚିହ୍ନର ପରିଣତ ହୋଇଥିଲା ।" ତା' ପରେ ଏହି ଭିଡିଓରେ ଶୋଭାଯାତ୍ରା ରାସ୍ତାରେ ଥିବା ଏକ କୋଠାର ବାଲୁକୋନିରେ ଠିଆ ହୋଇଥିବା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଶୋଭାଯାତ୍ରା ଉପରକୁ ପଥର ଫିଙ୍ଗୁଥିବାର ଦେଖାଯାଇଛି । ଏହାପରେ ଲୋକମାନେ "ଜୟ ଶ୍ରୀରାମ", "ଭାଗୋ" (ଯାହାକୁ "ଦୌଡ଼" ଭାବରେ ଅନୁବାଦ କରାଯାଇପାରେ) ଏବଂ "ମାରୋ ମାରୋ" (ଯାହାକୁ "ମାର" କିମ୍ବା "ବାତାଅ" ଭାବରେ ଅନୁବାଦ କରାଯାଇପାରେ) ସ୍ଲୋଗାନ ମଧ୍ୟରେ କୋଠା ଉପରକୁ ପଥର ମାଡ଼ କରନ୍ତି । ଏହି ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ପ୍ରାୟ 2000 ଥର ଦେଖା ଯାଇଥିବା ବେଳେ 100ରୁ କମ୍ କମେଣ୍ଟ ଓ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଆସିଥିଲା ।

[ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ହିଂସା](#), ସାମୁହିକ ହିଂସାର ଏକ ପ୍ରକାର ଯେଉଁଥିରେ ଧର୍ମ, ଜାତି, ଭାଷା କିମ୍ବା ଜାତିର ପାର୍ଥକ୍ୟ ଦ୍ଵାରା ନିଜକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରୁଥିବା ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ କିମ୍ବା ଜାତିଗତ ଗୋଷ୍ଠୀମଧ୍ୟରେ ସଂଘର୍ଷ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ, [ଭାରତରେ ବ୍ୟାପକ](#) ବୋଲି ଜଣାପଡ଼ିଛି ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ହିଂସା [ଧାର୍ମିକ](#) ଖ୍ୟାଲଘୁ, ବିଶେଷକରି ମୁସଲମାନମାନଙ୍କୁ ଟାର୍ଗେଟ କରୁଛି ଏବଂ ଏହା [ଦଣ୍ଡବିଧାନର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବା କୁହାଯାଇଛି](#) । ବୋର୍ଡ଼କୁ ମିଳିଥିବା ସର୍ବସାଧାରଣ ମନ୍ତବ୍ୟ ସମଗ୍ର ଭାରତରେ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ହିଂସାର ବ୍ୟାପକ ପ୍ରକୃତିକୁ ଦର୍ଶାଉଛି । 2022 ସୁଦ୍ଧା ଦେଶରେ [2900ରୁ ଅଧିକ](#) ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ହିଂସାର ମାମଲା ପଞ୍ଜିକୃତ ହୋଇଛି (ଏହା ମଧ୍ୟ ଦେଖନ୍ତୁ, ପିସି-14046) । ବୋର୍ଡ଼ ଦ୍ଵାରା ପରାମର୍ଶ କରାଯାଇଥିବା ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଛନ୍ତି ଯେ [ଧାର୍ମିକ ପର୍ବ ଏବଂ ଶୋଭାଯାତ୍ରା](#) ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ ଧାର୍ମିକ ପରମ୍ପରାର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଭୟଭୀତ କରିବା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ହିଂସା କୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଥିବା ଜଣାଯାଇଛି ।

ଧାର୍ମିକ ଶୋଭାଯାତ୍ରା ବେଳେ [ଘଟିଥିବା](#) ହିଂସାକାଣ୍ଡ ଓ ତା' ପରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ପରିସ୍ଥିତି, ଯେତେବେଳେ ଦୋକାନରେ ନିଆଁ ଲଗାଇ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରାଯାଇଥିଲାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଓଡ଼ିଶା ସରକାର [ଲକ୍ଷ୍ମରନେନ୍ଦ୍ର ସେବାକ, ସୋସିଆଲ ମିଡ଼ିଆ ପ୍ଲାଟଫର୍ମକୁ ବନ୍ଦ କରିଦେଇଥିଲେ](#), ଏବଂ ସମ୍ବଲପୁରର ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳରେ କର୍ପୁ୍ୟ ଜାରି କରିଥିଲେ । ଏହି ଘଟଣାରେ ପୁଲିସ [85 ଜଣଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିଥିବା](#) ଜଣାପଡ଼ିଛି ।



ଏପ୍ରିଲ 16 ତାରିଖରେ Metaକୁ ଓଡ଼ିଶା ଆଇନ୍ ପ୍ରୟୋଗକାରୀ ସଂସ୍ଥା ପକ୍ଷରୁ ଏକ ସମାନ ଭିଡ଼ିଓ ହଟାଇବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ ମିଳିଥିଲା, ଯାହାକୁ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ବ୍ୟବହାରକାରୀ ଭିନ୍ନ କ୍ୟାପସନ୍ ସହ ପୋଷ୍ଟ କରିଥିଲେ । Meta ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲା ଯେ ଏହି ପୋଷ୍ଟ [ହିଂସା ଏବଂ ଉତ୍ତେଜନା କମ୍ପ୍ୟୁନିଟି ମାନକର ଆମ୍ଭକୁ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରିଛି](#) ଏହାକୁ ହଟାଇବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଲା । ଏହା ପରେ, ଏପ୍ରିଲ 17 ରେ, Meta ପୋଷ୍ଟରେ ଥିବା ଭିଡ଼ିଓକୁ ଏକ ମିଡ଼ିଆ ମ୍ୟାଟ୍ରି ସର୍ଭିସ୍ (MMS) ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଯୋଡ଼ିଥିଲା, ଯାହା ପୂର୍ବରୁ ଫ୍ଲଗ୍ ହୋଇଥିବା ଫଟୋ, ଭିଡ଼ିଓ କିମ୍ବା ପାଠ୍ୟ ସହିତ ସମାନ କିମ୍ବା ପ୍ରାୟ ସମାନ ଥିବା ସମ୍ଭାବ୍ୟ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଖୋଜେ ଏବଂ ଫ୍ଲଗ୍ କରିଥାଏ । ତେବେ ସେହି ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ପୋଷ୍ଟ କରିଥିବା ବ୍ୟବହାରକାରୀ, Meta ଏହା ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ନେବା ପୂର୍ବରୁ ସେହି ଦିନ ହିଁ ଏହାକୁ ଡିଲିଟ୍ କରିଦେଇଥିଲେ । MMS ବ୍ୟାଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ, Meta ଏହି ମାମଲାରେ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁଚିହ୍ନଟ କରିଥିଲା ଏବଂ ଏହାକୁ ହଟାଇ ଦେଇଥିଲା, ସେହିପରି ଏପ୍ରିଲ 17 ତାରିଖରେ ଏହାର ନିୟମକୁ ଦର୍ଶାଇ "ଯେଉଁଠାରେ କୌଣସି ଚାର୍ଜେଡ୍ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନୁହେଁ କିନ୍ତୁ ଏକ ଚିହ୍ନ ଲକ୍ଷ୍ୟକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରେ ଏବଂ / କିମ୍ବା ହିଂସାକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରୁଥିବା ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର କିମ୍ବା ପଦ୍ମଚିର ଦୃଶ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ।"

ଏପ୍ରିଲ 23ତାରିଖରେ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସରକାର [କର୍ତ୍ତୃ୍ୟ କୁ ହଟାଇ](#) ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ସେବା କୁ ପୁଣି ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । 2023 ମସିହା ଜୁଲାଇ ମାସରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର [ସମ୍ବଲପୁରରେ](#) ବର୍ଷକ ପାଇଁ ଧାର୍ମିକ ଶୋଭାଯାତ୍ରା ଉପରେ କଟକଣା ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ ।

ମିଳିଥିବା [ସୁଚନା ଅନୁଯାୟୀ](#), ଭାରତୀୟ ଜନତା ପାର୍ଟି (BJP) ରାଜ୍ୟ ନେତୃତ୍ୱ ଆଇନ ଶୃଙ୍ଖଳା ବଜାୟ ରଖିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିବାରୁ ବିଜୁ ଜନତା ଦଳ (BJD) ନେତୃତ୍ୱାଧୀନ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କୁ ସମାଲୋଚନା କରିବା ସହ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଧାର୍ମିକ ଶୋଭାଯାତ୍ରା ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ ପାଇଁ ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ ଗୋଷ୍ଠୀ, ବିଶେଷ କରି ମୁସଲମାନମାନଙ୍କୁ ଦାୟୀ କରିଛି । ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ BJP ଧାର୍ମିକ ଉତ୍ତେଜନା ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି ବୋଲି BJD ଅଭିଯୋଗ କରିଛି ।

Meta ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଛି ଯେ ଏହି ବିଷୟବସ୍ତୁ କୌଣସି ନୀତିଗତ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଅଧୀନରେ ପଡ଼ିନଥିଲା କାରଣ ଏହା "ନିନ୍ଦା କିମ୍ବା ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ଅଂଶୀଦାର କରାଯାଇ ନଥିଲା" କାରଣ କୌଣସି ଏକାଡେମିକ କିମ୍ବା ସମ୍ବାଦ ରିପୋର୍ଟ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ନଥିଲା, କିମ୍ବା ଲେଖକଙ୍କ ଅଭିଜ୍ଞତା ହିଂସାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା ନଥିଲା । ଏହାବ୍ୟତୀତ, Meta ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛି ଯେ କ୍ୟାପସନ୍ରେ "ଭିଡ଼ିଓରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ କୌଣସି ପ୍ରକାରର ନକାରାତ୍ମକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ" ନିନ୍ଦା କରାଯାଇନାହିଁ କିମ୍ବା ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇନାହିଁ । ତେବେ କମ୍ପାନି କହିଛି ଯେ ଯଦି ଏହି ବିଷୟବସ୍ତୁରେ ସଚେତନତା ବୃଦ୍ଧି କିମ୍ବା କ୍ୟାପସନ୍ରେ ନିନ୍ଦା କରାଯାଇଥାନ୍ତା, ତଥାପି "ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନିରାପତ୍ତା ଚିହ୍ନ ଏବଂ ହିନ୍ଦୁ ଏବଂ ମୁସଲମାନ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ହିଂସାର ବିପଦକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି Meta ଏହାକୁ ହଟାଇ ଦେଇଥାନ୍ତା ।"

Meta ବୋର୍ଡ଼କୁ ଏହା ମଧ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରିଛି ଯେ ଏହା ସହିତ ଥିବା କ୍ୟାପସନ୍କୁ ଅଣଦେଖା କରି ଭିଡ଼ିଓର ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ହଟାଇବା ପାଇଁ ଏହା MMS ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ବିନାସ କରିଛି, ଯଦିବି କ୍ୟାପସନ୍ରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଅଛି ଯେ ଏହା ସମ୍ବାଦ ରିପୋର୍ଟ ଏବଂ / କିମ୍ବା ସଚେତନତା ବୃଦ୍ଧି ବ୍ୟତିକ୍ରମ ସହ ଜଡ଼ିତ । Meta ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଛି ଯେ ଯେଉଁ ଉପଭୋକ୍ତାଙ୍କ



ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ MMS ବ୍ୟାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହଟାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ "ମତ୍ତବ୍ୟ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ନକରିବା ପାଇଁ ଏବଂ ସ୍ୱର ଏବଂ ନିରାପତ୍ତା ମଧ୍ୟରେ ସଠିକ୍ ସଂକଳନ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ କମ୍ପାନୀ ସ୍ଥାୟକ ଲାଗୁ କରିନାହିଁ ।"

ମିଳିଥିବା [ଖବର ଅନୁସାରେ](#), ସମଗ୍ର ଭାରତରେ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ଉତ୍ତେଜନା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିବା ବେଳେ ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ ଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କ ଉପରେ ମାରାତ୍ମକ ଆକ୍ରମଣକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ପାଇଁ ସୋସିଆଲ ମିଡିଆ ପ୍ଲାଟଫର୍ମର ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି । ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ [ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି](#) ଯେ ଭାରତରେ ସୋସିଆଲ ମିଡିଆରେ ମୁସଲମାନ ବିରୋଧୀ ବାର୍ତ୍ତା, ଘୃଣ୍ୟ ଭାଷଣ କିମ୍ବା ଅପପ୍ରଚାର ଅଭିଯାନ ଚାଲିଛି । ସେମାନେ ଏହା ମଧ୍ୟ ଦେଖୁଥିଲେ ଯେ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ହିଂସା ବିଷୟରେ ଭିଡିଓଗୁଡ଼ିକ ଏକା ପ୍ରକାର ଢାଞ୍ଚାରେ ପ୍ରସାରିତ ହୋଇଛି । ସମ୍ବଲପୁରରେ ହିଂସା କାଣ୍ଡ ଘଟିବା ପରେ ଓଡ଼ିଶାର ଏକ ସ୍ଥାନୀୟ ଗଣମାଧ୍ୟମ ଆର୍ଗସ୍ ନ୍ୟୁଜର ଏକ ଭିଡିଓ 72 ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ 34 ଥର କିଛି ମିନିଟ୍ ବ୍ୟବଧାନରେ ପୃଷ୍ଠା ଓ ଗୋଷ୍ଠୀରେ ସମ୍ବଲପୁରରେ ହନୁମାନ ଜୟନ୍ତୀ ପାଳନ ଉପରେ ହୋଇଥିବା ଆକ୍ରମଣ ପଛରେ ମୁସଲମାନଙ୍କ ହାତ ଥିବା ଦାବି କରି Facebook ରେ ପୋଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହାବ୍ୟତୀତ, ବୋର୍ଡ଼ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛି ଯେ MMS ବ୍ୟାଙ୍କର ସେଟିଂସ୍ କୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଓଡ଼ିଶାର ସମ୍ବଲପୁରରେ ଘଟିଥିବା ଘଟଣାର ମାସକ ମଧ୍ୟରେ ଏହି ଭିଡିଓ ସହିତ ସମାନ ଅନେକ ବିଷୟବସ୍ତୁ ହଟାଇ ଦିଆଯାଇଛି ।

Meta ଏହି ମାମଲାକୁ ବୋର୍ଡ଼କୁ ପଠାଇଦେଇଥିଲା, କାରଣ “ସ୍ୱର” ଏବଂ “ସୁରକ୍ଷାର” Metaର ମୂଲ୍ୟବୋଧ ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍ତେଜନା କାରଣରୁ ଏହା କଷ୍ଟକର ଏବଂ ଭିଡିଓ ଦ୍ୱାରା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା କ୍ଷତିର ବିପଦକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଆକଳନ ଏବଂ ପ୍ରଶଂସା କରିବା ପାଇଁ ଏପରି କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

### 3. ତଦାରଖ ବୋର୍ଡ଼ର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏବଂ ପରିସର

Meta ସମୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଦାଖଲ କରିଥିବା ନିଷ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକର ସମୀକ୍ଷା କରିବାର ଅଧିକାର ବୋର୍ଡ଼ର ଅଛି (ଚାର୍ଟର ଧାରା 2, ଧାରା 1; ବାଇଲ୍‌ଡ୍ ଧାରା 2, ଧାରା 2.1.1) ।

ବୋର୍ଡ଼ Metaର ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ବଜାୟ ରଖିପାରେ କିମ୍ବା ବଦଳାଇପାରେ (ଚାର୍ଟର ଆର୍ଟିକଲ 3, ଧାରା 5), ଏବଂ ଏହି ନିଷ୍ପତ୍ତି କମ୍ପାନୀ ପାଇଁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ (ଚାର୍ଟର ଧାରା 4) । Meta ସମାନ୍ତରାଳ ପ୍ରସଙ୍ଗ ସହିତ ସମାନ ବିଷୟବସ୍ତୁ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହାର ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରିବାର ସମ୍ଭାବ୍ୟତାକୁ ମଧ୍ୟ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ (ଚାର୍ଟର ଧାରା 4) । ବୋର୍ଡ଼ର ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ଅଣ-ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ସୁପାରିସ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇପାରେ ଯାହାର ଉତ୍ତର Meta ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ (ଚାର୍ଟର ଧାରା 3, ଧାରା 4; ଧାରା 4) । ଯେଉଁଠାରେ Meta ସୁପାରିସ ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦିଏ, ବୋର୍ଡ଼ ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା ତଦାରଖ କରେ ।

### 4. ଅଧିକାର ଓ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ସୂତ୍ର

ନିମ୍ନଲିଖିତ ମାନଦଣ୍ଡଗୁଡ଼ିକ ଏବଂ ଉଦାହରଣ ଏହି ମାମଲାରେ ବୋର୍ଡ଼ର ବିଶ୍ଳେଷଣକୁ ସୂଚିତ କରିଥିଲା:





I. ତଦାରଖ ବୋର୍ଡର ନିଷ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ:

ଏହି ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ଓଭରସାଇଡ୍ ବୋର୍ଡର ପୂର୍ବ ନିଷ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ରହିଛି:

- “ଗର୍ଭପାତ ମାମଲା ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରୁଥିବା ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାର ପୋଷ୍ଟ” ([2023-011-IG-UA](#), [2023-012-FB-UA](#), [2023-013-FB-UA](#))
- “ଶ୍ରୀଲଙ୍କା ଫାର୍ମାସୁଟିକାଲ” ମାମଲା ([2022-014-FB-MR](#))
- "ରୁଷୀୟ କବିତା" ମାମଲା ([2022-008-FB-UA](#))
- "ନିନ୍ କାର୍ତୁନ୍" ମାମଲା ([2022-001-FB-UA](#))
- "କ୍ୱାଚେ ପିଟ୍ ର ଚିତ୍ରଣ" ମାମଲା ([2021-002-FB-UA](#))
- "ପ୍ରାକୃ ବିରୋଧରେ ଭାରତରେ ବିକ୍ଷୋଭ" ମାମଲା ([2020-007-FB-FBR](#))
- "ଦାବି କରାଯାଇଥିବା କୋଭିଡ୍ ଚିକିତ୍ସା" ମାମଲା ([2020-006-FB-FBR](#))

II. Meta ର ବିଷୟବସ୍ତୁ ନୀତିଗୁଡ଼ିକ:

ହିଂସା ଓ ଉତ୍ତେଜନା କମ୍ୟୁନିଟି ମାନକ

ହିଂସା ଏବଂ ଉତ୍ତେଜନା କମ୍ୟୁନିଟି ମାନକ ପାଇଁ [ନୀତିର ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତତା ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରେ ଯେ](#), ହାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି Meta ର ପ୍ଲଟଫର୍ମରେ “ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଅଫଲାଇନ କ୍ଷତିକୁ ରୋକିବା ଯାହା ବିଷୟବସ୍ତୁ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ହୋଇପାରେ” ଏବଂ Meta ବୁଝିଥାଏ ଯେ ଲୋକମାନେ ସାଧାରଣତଃ ଘୃଣା କିମ୍ବା ମତାନ୍ତରକୁ ଧମକ ଦେଇ କିମ୍ବା ହିଂସାକୁ ଆହ୍ୱାନ କରି ଗମ୍ଭୀର ନଥିବା ଉପାୟରେ ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି, [କମ୍ପାନି] ଗୁରୁତର ହିଂସାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରୁଥିବା କିମ୍ବା ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ଭାଷାକୁ ହଟାଇଦିଏ। ଏହି ନୀତିରେ ସେହି ଧମକକୁ ବରଣ କରାଯାଇଛି ଯାହା ମୃତ୍ୟୁର (ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ଗମ୍ଭୀରତା ହିଂସାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରୂପ) କାରଣ ହୋଇପାରେ ଯାହା ଲୋକମାନଙ୍କୁ କିମ୍ବା ସେହି ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଥାଏ ଯେଉଁଠାରେ ବିପଦକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଛି। "କୌଣସି ଲକ୍ଷ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନୁହେଁ କିନ୍ତୁ ଏକ ଚିହ୍ନ ଲକ୍ଷ୍ୟର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରେ ଏବଂ / କିମ୍ବା ହିଂସାକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରୁଥିବା ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର କିମ୍ବା ପତ୍ତନ ଦୃଶ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ବିଷୟବସ୍ତୁ ସମେତ ଉଚ୍ଚ-ତୀବ୍ରତା ହିଂସା ପାଇଁ ଆହ୍ୱାନ କରେ। ଏହି କମ୍ୟୁନିଟି ସ୍ୱାଭାବିକ ଅଧୀନରେ, Meta "ବିଷୟବସ୍ତୁ ଅପସାରଣ କରେ, ଆକାଉଣ୍ଟଗୁଡ଼ିକ ଅକ୍ଷମ କରେ, ଏବଂ ଆଇନ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନକାରୀଙ୍କ ସହିତ କାମ କରେ ଯେତେବେଳେ [Meta] ବିଶ୍ୱାସ କରେ ଯେ ଶାରୀରିକ କ୍ଷତି କିମ୍ବା ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରତି ପ୍ରକୃତରେ ସିଧାସଳଖ ବିପଦ ଅଛି। Meta ମଧ୍ୟ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ବିଚାର କରେ "ସାର୍ବଜନୀନ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ନିରାପତ୍ତା ପ୍ରତି ଏକ ବିଶ୍ୱସନୀୟ ବିପଦ ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁଠାରୁ ସାମୟିକ ବିଚ୍ଛିନ୍ନଗୁଡ଼ିକୁ ପୃଥକ କରିବା ପାଇଁ। କୌଣସି ବିପଦ ବିଶ୍ୱସନୀୟ କି ନାହିଁ ତାହା ଆକଳନ କରିବା ସମୟରେ, Meta ଅତିରିକ୍ତ ସୂଚନା ଯେପରିକି "ବ୍ୟକ୍ତିର ସାର୍ବଜନୀନ ଦୃଶ୍ୟମାନତା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଶାରୀରିକ ନିରାପତ୍ତା ପ୍ରତି ବିପଦ" ଉପରେ ବିଚାର କରେ।”



### ନୀତିର ଅନୁମୋଦିତ ଭାବନା

ଯେପରି ବୋର୍ଡ଼ “[ଶୀଳଙ୍କା ଫାର୍ମାସୁଟିକାଲସ୍](#)” ମାମଲାରେ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲା, Meta ବିଷୟବସ୍ତୁରେ ନୀତିର ଆମ୍ଭାରେ ଅନୁମତି ପ୍ରୟୋଗ କରିପାରେ ଯେତେବେଳେ ନୀତି ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ (ଯେଉଁ ପାଠ୍ୟରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ କମ୍ୟୁନିଟି ସ୍ଵାଭାବିକ ପରିଚୟ ଦିଆଯାଏ) ଏବଂ Metaର ମୂଲ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ନିୟମର କଠୋର ପଠନ ଅପେକ୍ଷା ଭିନ୍ନ ଫଳାଫଳ ଦାବି କରନ୍ତି (ଯେପରିକି., ଡାଉନ୍ ନଟ୍ ପୋଷ୍ଟ୍ ଏବଂ ନିଷିଦ୍ଧ ବିଷୟବସ୍ତୁର ତାଲିକାରେ ଥିବା ନିୟମାବଳୀ)ରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇଛି।

ବିଷୟବସ୍ତୁ ନୀତିରପରେ [ବୋର୍ଡ଼ର ବିଶ୍ଳେଷଣ Metaର "ସ୍ଵର"ର](#) ମୂଲ୍ୟ ଦ୍ଵାରା ସୂଚିତ ହୋଇଥିଲା, ଯାହାକୁ କମ୍ପାନୀ "ସର୍ବୋପରି" ଏବଂ "ନିରାପତ୍ତା" ର ମୂଲ୍ୟ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରେ ।

### *III. Meta ର ମାନବିକ ଅଧିକାର ଦାୟିତ୍ଵଗୁଡ଼ିକ*

2011ରେ ଜାତିସଂଘ ମାନବାଧିକାର ପରିଷଦ ଦ୍ଵାରା ଅନୁମୋଦିତ ବ୍ୟବସାୟ ଓ ମାନବାଧିକାର ଉପରେ UN ମାର୍ଗଦର୍ଶକ ତତ୍ତ୍ଵ (UNGPs) ଘରୋଇ ବ୍ୟବସାୟର ମାନବ-ଅଧିକାର ଦାୟିତ୍ଵ ପାଇଁ ଏକ ସ୍ଵେଚ୍ଛାକୃତ ଉପାଧି ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଛି । 2021, ରେ Meta [ଘୋଷଣା କଲା](#) ଏହାର [କର୍ପୋରେଟ୍ ମାନବାଧିକାର ନୀତି](#), ଯେଉଁଠାରେ ଏହା UNGP ଅନୁଯାୟୀ ମାନବିକ ଅଧିକାରକୁ ସମ୍ମାନ ଦେବା ପାଇଁ ନିଜର ପ୍ରତିବଦ୍ଧତାକୁ ଦୋହରାଇଥିଲା । ବୋର୍ଡ଼ର ବିଶ୍ଳେଷଣରେ ଏହି ମାମଲାରେ Metaର ମାନବ-ଅଧିକାର ଦାୟିତ୍ଵଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ମାନକ ଦ୍ଵାରା ସୂଚିତ କରାଯାଇଥିଲା:

- ମତ ପ୍ରକାଶ ଓ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ସ୍ଵାଧୀନତା ଅଧିକାର: ଧାରା 19 ଓ 20, ନାଗରିକ ଓ ରାଜନୈତିକ ଅଧିକାର ଉପରେ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଚୁକ୍ତି (ICCPR), ସାଧାରଣ ମନୁସ୍କ୍ୟ ନଂ 34, ମାନବାଧିକାର କମିଟି (2011); ଜାତିସଂଘ ମାନବାଧିକାର ହାଇକମିଶନରଙ୍କ ରାବତ କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଜନା ରିପୋର୍ଟ: [A/HRC/22/17/Add.4](#) (2013) ମତ ଓ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ସ୍ଵାଧୀନତା ଉପରେ ଜାତିସଂଘର ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ରିପୋର୍ଟର (UNSR) ଏହି ସୂଚନା ଦେଇଛନ୍ତି: [A/HRC/38/35](#) (2018); [A/74/486](#) (2019).
- ଜୀବନର ଅଧିକାର: Article 6, ICCPR.
- ଧର୍ମ ବା ବିଶ୍ଵାସର ସ୍ଵାଧୀନତା: ଧାରା 18, ICCPR; ଧର୍ମ କିମ୍ବା ବିଶ୍ଵାସର ସ୍ଵାଧୀନତା ଉପରେ ଜାତିସଂଘର ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ରାପୋର୍ଟରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କରାଯାଇଥିବା ରିପୋର୍ଟ: [A/HRC/40/58](#) (2019); [A/75/385](#) (2020).

### **5. ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କ ନିବେଦନଗୁଡ଼ିକ**

ପୋଷ୍ଟର ଲେଖକଙ୍କୁ ବୋର୍ଡ଼ର ସମୀକ୍ଷା ସମ୍ପର୍କରେ ଅବଗତ କରାଯିବା ସହ ବୋର୍ଡ଼ ନିକଟରେ ବିବୃତି ଦାଖଲ ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ବ୍ୟବହାରକାରୀ ବିବୃତି ଦାଖଲ କରିନଥିଲେ ।



## 6. Metaର ଉପସ୍ଥାପନାଗୁଡ଼ିକ

ବୋର୍ଡକୁ ଏହି ମାମଲା ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ସମୟରେ, Meta କହିଛି ଯେ Metaର "ସ୍ପର" ଏବଂ "ନିରାପତ୍ତା" ମୂଲ୍ୟବୋଧ ମଧ୍ୟରେ ଉଭେଦନା ଏବଂ ଭିତ୍ତିଓ ଦ୍ଵାରା ହୋଇଥିବା କ୍ଷତିର ବିପଦକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଆକଳନ ଏବଂ ପ୍ରଶଂସା କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ପରିପ୍ରେକ୍ଷା କାରଣରୁ ଏହା କଷ୍ଟକର ଅଟେ । ଓଡ଼ିଶାରେ ହନୁମାନ ଜୟନ୍ତୀର ଧାର୍ମିକ ପର୍ବ ସମୟରେ ହିନ୍ଦୁ ଓ ମୁସଲମାନ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ମଧ୍ୟରେ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ସଂଘର୍ଷ ଯୋଗୁଁ ଏହି ମାମଲା ଗୁରୁତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଲି Meta କହିଛି ।

Meta ବର୍ତ୍ତମାନ କରିଛନ୍ତି ଯେ ମୂଳ ବିଷୟବସ୍ତୁ - ବୋର୍ଡ ଦ୍ଵାରା ବିଶ୍ଳେଷଣାଧୀନ ଭିତ୍ତିଓ ସହିତ ସମାନ ଏକ ପୋଷ୍ଟ, କିନ୍ତୁ ଏକ ଭିନ୍ନ କ୍ୟାପ୍ସନ୍ ସହିତ - ହିଂସା ଏବଂ ଉଭେଦନା ନୀତିର "ଭାବନା"କୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରିଛି, ଯଦିଓ ଏଥିରେ ସଚେତନତା ବୃଦ୍ଧି ଶୀର୍ଷକ ରହିଛି କାରଣ: (1) ଏହା "ଆଇନ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଚିହ୍ନିତ ଗୁରୁତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ନିରାପତ୍ତା ଚିହ୍ନ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା" ଯାହାକୁ Meta ସ୍ଵାଧୀନ ବିଶ୍ଳେଷଣ ମାଧ୍ୟମରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି କରିଥିଲା; (2) ଏହା ଭାଇରାଲ ହେଉଥିଲା; ଏବଂ (3) ଏହା ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ଉଲ୍ଲଂଘନକାରୀ ମନ୍ତବ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା । ଏହାପରେ Meta ଏକ MMS ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି କ୍ୟାପସନ୍ ନିର୍ବିଶେଷରେ ଭିତ୍ତିଓର ସମସ୍ତ ଉଦାହରଣକୁ ହଟାଇ ଦେଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ଏହି ବିଷୟବସ୍ତୁ ଦ୍ଵାରା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ସୁରକ୍ଷା ବିପଦକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଶେଷରେ ବୋର୍ଡକୁ ପଠାଯାଇଥିବା ଭିତ୍ତିଓ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା । ଏହି ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ପହଞ୍ଚିବା ରେ, Metaର ସ୍ଥାନୀୟ ସାର୍ବଜନୀନ ନୀତି ଏବଂ ନିରାପତ୍ତା ଦଳଗୁଡ଼ିକର ମତାମତ ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ଖବର କଭରେଜ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଦଳଗୁଡ଼ିକର ମତାମତ ଆଧାରରେ ଆଇନ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଉଠାଯାଇଥିବା ଚିହ୍ନକୁ ସ୍ଵାଧୀନ ଭାବରେ ସମର୍ଥନ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇଥିଲା । ନିଜର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା ବେଳେ କମ୍ପାନି ବିଚାର କରିଥିଲା: (1) ବିପଦର ପ୍ରକୃତି; (2) ଭାରତରେ ହିନ୍ଦୁ ଓ ମୁସଲମାନ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ମଧ୍ୟରେ ହିଂସାର ଇତିହାସ; ଏବଂ (3) ହନୁମାନ ଜୟନ୍ତୀ ଧାର୍ମିକ ପର୍ବ ପୂର୍ବରୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ହିଂସା ଜାରି ରହିବାର ଆଶଙ୍କା । ଏହାବ୍ୟତୀତ, Meta କହିଛି ଯେ ସମ୍ବାଦ କଭରେଜ୍ ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ପୋଲିସ ରିପୋର୍ଟ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ଦୃଢ଼ କରିଛି ଯେ ଏହି ଭିତ୍ତିଓ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ହିଂସା ଏବଂ ପ୍ରତିଶୋଧର ବିପଦ ସୃଷ୍ଟି କରିପାରେ ।

Meta ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଛି ଯେ ଏହି ମାମଲାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ହିଂସା ଏବଂ ଉଭେଦନା ନୀତିର ଉଲ୍ଲଂଘନ କରିଛି, କାରଣ ଏଥିରେ ଉଚ୍ଚ ତୀବ୍ରତା ବିଶିଷ୍ଟ ହିଂସା ପାଇଁ ଆହ୍ଵାନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ, କାରଣ ଭିତ୍ତିଓରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଛି ଯେ ଭିତ୍ତିଓରେ ପଥର କିମ୍ବା ଇଟା ଫିଙ୍ଗି ଦିଆଯାଇଛି ଏବଂ ଲୋକମାନେ ପ୍ରତିକ୍ରିୟାରେ କାହାକୁ "ମାଡ଼ ମାରିବା" କିମ୍ବା "ପିଟିବା" ପାଇଁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଆହ୍ଵାନ ଦେଉଛନ୍ତି । ତା'ଛଡ଼ା, ଯଦିଓ Meta ସ୍ଵୀକାର କରିଛି ଯେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇ ନାହିଁ, ଦର୍ଶକମାନେ ବିଲତିଂ ଆଡ଼କୁ ପଥର ଫିଙ୍ଗିବା ଏବଂ ବାଲକୋନି ଉପରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବେ ପଥର ଫିଙ୍ଗିବା ସ୍ପଷ୍ଟ ଦେଖିପାରିବେ, ଯାହାକୁ Meta ଏକ ଲକ୍ଷ୍ୟାଭିମୁଖୀ ହିଂସାର ଏକ ପଦ୍ଧତିର ଦୃଶ୍ୟାତ୍ମକ ଚିତ୍ରଣ ବୋଲି ବିବେଚନା କରେ ।

ବୋର୍ଡର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତରରେ, ହିଂସା ଏବଂ ଉଭେଦନା ନୀତିର ଚିଠି ଅନୁଯାୟୀ, ଯଦି ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ନିନ୍ଦା କିମ୍ବା ସଚେତନତା ବୃଦ୍ଧି ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ଅଂଶୀଦାର କରାଯାଏ ତେବେ ପ୍ଲାଟଫର୍ମରେ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇପାରେ ବୋଲି Meta ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଛି । ତଥାପି, ହିଂସା ଏବଂ ଉଭେଦନା ନୀତିର ଅନ୍ୟତମ ମୁଖ୍ୟ



ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି "ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଅଫଲାଇନ୍ କ୍ଷତିକୁ ରୋକିବା", ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ, Meta ସ୍ଥିର କରିଛି ଯେ ମୂଳ ଭାବରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁ ଅଧିକ ହିନ୍ଦୁ ଏବଂ ମୁସଲମାନ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ହିଂସା ର ବିପଦ ସୃଷ୍ଟି କରିପାରେ ବୋଲି ନିରାପତ୍ତା ଚିନ୍ତା ଏହାକୁ ହଟାଇବା ପାଇଁ ନୀତିଗତ ଆହ୍ୱାନର ଭାବନା ଆବଶ୍ୟକ କରେ (ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ଲଟଫର୍ମରେ ଭିଡିଓର ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ଉଦାହରଣ), ବିଷୟବସ୍ତୁର କ୍ୟାପସନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ.

Meta ଏହା ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିଛି ଯେ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଏକ ସମ୍ଭାବ୍ୟୋଗ୍ୟତା ଭିତ୍ତି ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ, କାରଣ କ୍ଷତିର ବିପଦ ଏହାର ଜନସ୍ୱାର୍ଥ ମୂଲ୍ୟଠାରୁ ଅଧିକ । Meta ଅନୁଯାୟୀ, ବିଭିନ୍ନ କାରଣରୁ କ୍ଷତିର ଆଶଙ୍କା ଅଧିକ ଥିଲା । ପ୍ରଥମତଃ, ଏହି ବିଷୟବସ୍ତୁ ହିନ୍ଦୁ ଏବଂ ମୁସଲମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଚାଲିଥିବା ଧାର୍ମିକ ଏବଂ ରାଜନୈତିକ ଉତ୍ତେଜନାଭିତ୍ତିରେ ଆଲୋକପାତ କରେ ଯାହା ନିୟମିତ ଭାବରେ ସମଗ୍ର ଭାରତରେ ହିଂସା ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ । କେବଳ ସେତିକି ନୁହେଁ, ଏଭଳି ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ଓ ଧାର୍ମିକ ହିଂସାଘଟଣା ଅନ୍ୟସ୍ଥାନରେ ସଂଘର୍ଷ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ସହ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ସ୍ଥାନ ବାହାରେ ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ବ୍ୟାପିବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି । କର୍ତ୍ତୃ୍ୟ ଓ ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ବନ୍ଦ ହଟିବା ପରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ବାରମ୍ବାର ହିଂସା କାଣ୍ଡ ଘଟିବାର ଆଶଙ୍କା ଥିବାରୁ Metaର ସ୍ଥାନୀୟ ପବ୍ଲିକ୍ ପଲିସି ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ଚିତ୍ ମଧ୍ୟ ଚିହ୍ନିତ ଥିଲେ । ଶେଷରେ, ସ୍ଥାନୀୟ ଆଇନ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନର ବିଷୟବସ୍ତୁର ଚିହ୍ନଟ ହିଂସାକୁ ଆହୁରି ଆଗକୁ ବଢାଇବା ପାଇଁ ଯୋଗଦାନ କରିବାର ସମ୍ଭାବନା Metaଙ୍କ ଚିନ୍ତାକୁ ପ୍ରମାଣିତ କରିଛି ।

Meta ସ୍ୱୀକାର କରିଛି ଯେ ଅନ୍ୟକୁ ଆସନ୍ତୁ ହିଂସା ଏବଂ ସାମ୍ପ୍ରତିକ ଘଟଣା ବିଷୟରେ ସୂଚିତ କରିବାର ପ୍ରୟାସ ସହିତ ଜଡିତ ମୂଲ୍ୟ ଆଇପାରେ । ତେବେ ଏହି ମାମଲାରେ Meta ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲା ଯେ କ୍ଷତିର ଆଶଙ୍କା ଜନସ୍ୱାର୍ଥଠାରୁ ଅଧିକ । Meta ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛି ଯେ ବିଷୟବସ୍ତୁ ହଟାଇବା ସମୟରେ, ପୋଷ୍ଟି ଚାରି ଦିନରୁ ଅଧିକ ପୁରୁଣା ଥିଲା ଏବଂ ରିୟଲ-ଟାଇମ୍ ଟେଡାବନୀ ଭାବରେ ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା । Meta କହିଛି ଯେ ଏହି ପୋଷ୍ଟରେ ଏକ ନିରପେକ୍ଷ କ୍ୟାପସନ୍ ଥିଲା, ଯାହାର ଅଧିକ ସୂଚନା ମୂଳକ ମୂଲ୍ୟ ନଥିଲା । Meta ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି ଯେ କ୍ୟାପସନ ହିଂସାକୁ ଉତ୍ତେଜିତ କରୁଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁର ବିପଦକୁ ହ୍ରାସ କରିନାହିଁ । Meta ଅନୁଯାୟୀ, ଏହି ମାମଲାରେ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟାପକ ସ୍ଥାନୀୟ ଏବଂ ଜାତୀୟ ସମ୍ଭାଦ କଭରେଜ୍ ଥିଲା, ଯାହା ଏହି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପୋଷ୍ଟର ସୂଚନାମୂଳକ ମୂଲ୍ୟକୁ ହ୍ରାସ କରିଥିଲା । Meta ବୋର୍ଡକୁ ଏହା ମଧ୍ୟ ଜଣାଇଛି ଯେ "ବିଷୟବସ୍ତୁ ହଟାଇବା ବ୍ୟତୀତ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ଏହି ବିଷୟବସ୍ତୁ ଅଂଶଦାର କରିବା ସହିତ ଜଡିତ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ବିପଦକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଭାବରେ ସମାଧାନ କରିପାରିବ ନାହିଁ ।

ବୋର୍ଡର ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତରରେ Meta କହିଛି ଯେ "ସାଧାରଣତଃ, ସମସ୍ତ ହିଂସା ଏବଂ ଉତ୍ତେଜନା ନୀତି ଉଲ୍ଲଂଘନ ପାଇଁ ଧର୍ମଘଟ ବ୍ୟାପକ ଭାବରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଏ । କିନ୍ତୁ, ଉତ୍ତେଜନା ବୃଦ୍ଧି ଉପରେ, Meta ଏକ ସଚେତନତା-ବୃଦ୍ଧି ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ବିଷୟବସ୍ତୁ ପୋଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ଅସାଧାରଣ ପରିସ୍ଥିତି ଉପରେ ଆଧାର କରି ଧର୍ମଘଟ ଲାଗୁ ନ କରିବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇପାରେ, କିମ୍ବା ବିଷୟବସ୍ତୁ ଏକ ସାର୍ବଜନୀନ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ନିନ୍ଦା କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ ।

Meta ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଛି ଯେ କମ୍ପାନୀ ଉପରୋକ୍ତ ଏମଏମଏସ ବ୍ୟାଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ଅପସାରଣ କରାଯାଇଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁ ଉପରେ ଧର୍ମଘଟ ଲାଗୁ କରିନାହିଁ ଯାହା "ସ୍ୱର ଏବଂ ନିରାପତ୍ତାକୁ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଭାବରେ ସଙ୍କୁଳନ କରିବ ଏବଂ ବ୍ୟାଙ୍କ



ଅପସାରଣ କରିଥିବା କିଛି ବିଷୟବସ୍ତୁ ପଲିସିର ଚିଠିକୁ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରିବ ନାହିଁ। ଯେପରି କି ପୂର୍ବରୁ ଏହି ବିଭାଗରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି, Metaର ମୂଳ ରିପୋର୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ହଟାଇବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି "ହିଂସା ଏବଂ ଉଦ୍‌ଭେଦନା ନୀତିର ଭାବନା" ଉପରେ ଆଧାରିତ ଥିଲା । Meta ଆହୁରି ମଧ୍ୟ କହିଛି ଯେ ଯେହେତୁ ଏମଏମଏସ ବ୍ୟାଙ୍କଗୁଡ଼ିକ ଏଥିରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଥିଲେ, ସେଲରେ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ସମୀକ୍ଷା କରିବାର କୌଣସି ସୁଯୋଗ ନାହିଁ। ତେଣୁ, ନୀତିର ଅକ୍ଷର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରିନଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁ ପୋଷ୍ଟ କରିଥିବା ଉପଭୋକ୍ତାଙ୍କୁ ଅଧିକ ଦଣ୍ଡିତ ନ କରିବା ପାଇଁ Meta ଧର୍ମଘଟ ଲାଗୁ କରିନଥିଲା ।

ସରକାରୀ ଅନୁରୋଧ ଉପରେ ବୋର୍ଡର ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତରରେ, Meta ଏହାର [ଗାନ୍ଧିପେରେନ୍ସି ସେଣ୍ଟରରେ](#) ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସୂଚନା ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛି । Meta ବୁଝାଇଲା ଯେ, ଯେତେବେଳେ ସ୍ଥାନୀୟ ଆଇନର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ଉପରେ ଆଧାରିତ ଏକ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ରିପୋର୍ଟ କୌଣସି ସରକାର କିମ୍ବା ସ୍ଥାନୀୟ ଆଇନ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନକାରୀଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ, ଏହା ପ୍ରଥମେ Metaର ଗୋଷ୍ଠୀ ମାନକ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସମୀକ୍ଷା କରାଯାଏ, ଯଦିଓ ଏଥିରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଆଇନ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ପାଇଁ ବିଷୟବସ୍ତୁ ହଟାଇବା କିମ୍ବା ସୀମିତ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୁଏ । ଯଦି Meta ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରେ ଯେ ବିଷୟବସ୍ତୁ ତା'ର ନୀତିକୁ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରୁଛି, ତେବେ ଏହାକୁ ହଟାଇ ଦିଆଯାଏ। ତେବେ, ଯଦି ନୁହେଁ, ତେବେ Meta ଏକ ଆଇନଗତ ସମୀକ୍ଷା କରି ଏହି ରିପୋର୍ଟ ବୈଧ କି ନାହିଁ ତାହା ନିଶ୍ଚିତ କରେ ଏବଂ Metaର କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ମାନବାଧିକାର ନୀତି ଅନୁଯାୟୀ ମାନବିକ ଅଧିକାର ଉପଯୁକ୍ତ ତଦାରଖ କରେ ।

ବୋର୍ଡ ପକ୍ଷରୁ ଲିଖିତ ଭାବେ Metaକୁ 16ଟି ପ୍ରଶ୍ନ ପଚରାଯାଇଥିଲା । ବିଷୟବସ୍ତୁ ସମୀକ୍ଷା, ସରକାରୀ ଅନୁରୋଧ ପାଇଁ Metaର ପ୍ରକ୍ରିୟା, ସେଲ ଏନଫୋର୍ସମେଣ୍ଟ ଏବଂ ଆକାଉଣ୍ଟ ସୁରାକ୍ଷା ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ଅଭ୍ୟାସ ପାଇଁ MMS ବ୍ୟାଙ୍କଗୁଡ଼ିକର Metaର ବ୍ୟବହାର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରଶ୍ନ। Meta 15 ଟି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ଏହି ମାମଲାରେ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଆଇନ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ବିଷୟବସ୍ତୁ ସମୀକ୍ଷା ଅନୁରୋଧର ଏକ ନକଲ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ମନା କରିଦେଇଥିଲା ।

### 7. ସାର୍ବଜନିକ ମନ୍ତବ୍ୟ

ଓଡ଼ିଶାରେ ବୋର୍ଡକୁ ଏହି ମାମଲା ସହ ଜଡ଼ିତ 88ଟି ସାର୍ବଜନୀନ ମନ୍ତବ୍ୟ ମିଳିଥିଲା: ଏଥିରେ ଏସିଆ ପ୍ରଶାନ୍ତ ମହାସାଗର ଓ ଓସେନିଆରୁ 31, ମଧ୍ୟ ଓ ଦକ୍ଷିଣ ଏସିଆରୁ 42, ୟୁରୋପରୁ 8, ଲାଟିନ ଆମେରିକା ଓ କ୍ୟାରିବିଆନରୁ ଗୋଟିଏ, ମଧ୍ୟପ୍ରାଚ୍ୟ ଓ ଉତ୍ତର ଆଫ୍ରିକାରୁ ଗୋଟିଏ ଏବଂ ୟୁକ୍ରେନ୍, ଆମେରିକା ଓ କାନାଡାରୁ 5ଟି ମନ୍ତବ୍ୟ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା । ଏଥିରେ ମୋଟ 32ଟି ସାର୍ବଜନୀନ ମନ୍ତବ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଯାହା ନକଲି ଥିଲା, ପ୍ରକାଶନ ପାଇଁ ବିନା ସମ୍ମତିରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା କିମ୍ବା ପ୍ରକାଶନ ପାଇଁ ସମ୍ମତି କ୍ରମେ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ ପ୍ରକାଶନ ପାଇଁ ବୋର୍ଡର ସର୍ତ୍ତପୂରଣ କରିନଥିଲା । ସାର୍ବଜନୀନ ମତାମତ ପ୍ରକାଶ ପାଇଁ ସମ୍ମତି ସହିତ କିମ୍ବା ବିନା ଏବଂ ସମ୍ମତି ସହିତ କିମ୍ବା ବିନା ଦାୟିତ୍ୱରେ ବୋର୍ଡନିକଟରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇପାରିବ ।



ଦାଖଲଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିଥିଲେ: ଭାରତରେ ସାମାଜିକ ଏବଂ ରାଜନୈତିକ ପରିପ୍ରେକ୍ଷା, ବିଶେଷକରି ବିଭିନ୍ନ ଜାତିଗତ ଏବଂ ଧାର୍ମିକ ଗୋଷ୍ଠୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ; ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ସରକାରୀ ନୀତି ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ଜାତିଗତ ଏବଂ ଧାର୍ମିକ ଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କ ପ୍ରତି ବ୍ୟବହାର; ଭାରତରେ ସୋସିଆଲ ମିଡିଆ ପ୍ଲାଟଫର୍ମ, ବିଶେଷ କରି Meta ପ୍ଲାଟଫର୍ମର ଭୂମିକା; ଓଡ଼ିଶାରେ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ହିଂସାକୁ ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁ ଅଙ୍କାଳନ୍ ହିଂସାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥିଲା କି ନାହିଁ; ବିଷୟବସ୍ତୁସମୀକ୍ଷା ଏବଂ / କିମ୍ବା ଅପସାରଣ କରିବା ପାଇଁ ସାମାଜିକ ଗଣମାଧ୍ୟମ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ କିପରି ସରକାରୀ ଅନୁରୋଧକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଚିତ୍; ସ୍ପଷ୍ଟତା ରିପୋର୍ଟର ଗୁରୁତ୍ୱ, ବିଶେଷକରି ସରକାରୀ ଅନୁରୋଧ ସମ୍ବନ୍ଧରେ; ଭାରତରେ ହିଂସା ଏବଂ ଭେଦଭାବ ବୃଦ୍ଧିରେ ଗଣମାଧ୍ୟମ ଏବଂ ଯୋଗାଯୋଗର ଭୂମିକା; ଅର୍ଥ ଲାଭନ୍ ହିଂସାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ପାଇଁ ବିଷୟବସ୍ତୁର ଏକ ଅଂଶ କେତେ ସମ୍ଭାବନା ଅଛି ତାହା ଆକଳନ କରିବା ସମୟରେ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ସଙ୍କେତ ଏବଂ ଅଙ୍କାଳନ୍ ସଙ୍କେତଗୁଡ଼ିକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବାର ଗୁରୁତ୍ୱ; ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଜାତିଗତ ଏବଂ ଧାର୍ମିକ ଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଘୃଣା ପ୍ରସାର କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଅନଲାଇନ୍ ଅପପ୍ରଚାର ଅଭିଯାନ କୁ ନେଇ ଚିନ୍ତା ।

ଏହି ମାମଲା ପାଇଁ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ସର୍ବସାଧାରଣ ମନ୍ତବ୍ୟ ପଢ଼ିବାକୁ, ଦୟାକରି [ଏଠାରେ](#) କ୍ଲିକ୍ କରନ୍ତୁ ।

ବୋର୍ଡ଼ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରଭାରତୀୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ନିକଟରେ ସୂଚନା ଅଧିକାର ଅନୁରୋଧ ଦାଖଲ କରିଥିଲା । ଏହି ମାମଲାର ସମୀକ୍ଷାଧୀନ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଓଡ଼ିଶାର ସମ୍ବଲପୁରରେ ମୁତୟନ ହେବା ସମୟରେ ସ୍ଥାନୀୟ ପ୍ରସଙ୍ଗ ବିଷୟରେ ସୂଚନା ରେ ସାମିତ ରହିଥିଲା ।

### 8. ଓଭରସାଇଟ୍ ବୋର୍ଡ଼ର ବିଶ୍ଳେଷଣ

ବୋର୍ଡ଼ Metaର ବିଷୟବସ୍ତୁ ନୀତି, ମାନବିକ ଅଧିକାର ଦାୟିତ୍ୱ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟବୋଧକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରି ଏହି ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ହଟାଇବା ଉଚିତ୍ କି ନାହିଁ ତାହା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥିଲା । ବିଶେଷକରି ଚାଲିଥିବା ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ହିଂସା ସଂକ୍ରାନ୍ତ ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ବିଷୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ରେ Metaର ବ୍ୟାପକ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ପାଇଁ ବୋର୍ଡ଼ ଏହି ମାମଲାର ପ୍ରଭାବକୁ ମଧ୍ୟ ଆକଳନ କରିଛି ।

ବୋର୍ଡ଼ ଏହି ମାମଲାକୁ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ହିଂସାର ଉଦ୍‌ଘାଟନାକୁ ଚିତ୍ରଣ କରୁଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବାରେ Metaର ନୀତି ଏବଂ ଅଭ୍ୟାସଗୁଡ଼ିକର ଆକଳନ କରିବାର ଏକ ସୁଯୋଗ ଭାବରେ ଚୟନ କରିଥିଲା । ଏହାବ୍ୟତୀତ, ଏହା ବୋର୍ଡ଼କୁ ଅନଲାଇନ୍ ଉଦ୍‌ଘେଟନାର ପ୍ରକୃତି ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିବା ଏବଂ ଏହାର ସମାଧାନ କିପରି କରାଯିବ ସେ ବିଷୟରେ Metaକୁ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରେ । ଶେଷରେ, ଏହି ମାମଲା ବୋର୍ଡ଼କୁ ସଙ୍କଟ ଏବଂ ସଂଘର୍ଷ ପରିସ୍ଥିତିରେ Metaର ମାନବିକ ଅଧିକାର ଦାୟିତ୍ୱକୁ ଅଧିକ ସାଧାରଣଭାବରେ ଯାଞ୍ଚ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଏ ।



### 8.1 Metaର ବିଷୟବସ୍ତୁ ନୀତିଗୁଡ଼ିକ ର ଅନୁପାଳନ

#### 1. ବିଷୟବସ୍ତୁ ନିୟମଗୁଡ଼ିକ

##### ହିଂସା ଓ ଉତ୍ତେଜନା

ବୋର୍ଡ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଛି ଯେ ଏହି ପୋଷ୍ଟ ହିଂସା ଏବଂ ଉତ୍ତେଜନା କମ୍ୟୁନିଟି ସ୍ଵାଭାବିକ ଭାବରେ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରିଛି, ଯାହା ଅଧୀନରେ Meta "ଜନସାଧାରଣ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ନିରାପତ୍ତା ପ୍ରତି ବିଶ୍ଵାସନୀୟ ବିପଦ ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁ" ହଟାଇଦିଏ। ବିଶେଷକରି, ଏହି ନୀତି "ମୃତ୍ୟୁ (ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରକାରର ଉଚ୍ଚ-ଗମ୍ଭୀରତା ହିଂସା) ସୃଷ୍ଟି କରିପାରେ ବୋଲି ଧମକକୁ ନିଷେଧ କରେ ... ଯେଉଁଠି ଯେ ବିପଦକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଏ ସେଠାରେ ଲୋକଙ୍କୁ ଚାଗେଟ କରିବା "ଉଚ୍ଚ-ଗମ୍ଭୀରତା ହିଂସା ର ଆବଶ୍ୟକତା" ବୋଲି ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଏ । ଏହି ନୀତି ଅନୁଯାୟୀ, ହିଂସାକୁ କଲ୍ ଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁ ଏକ ବିଶ୍ଵାସନୀୟ ବିପଦ ଥିବା ସମୟରେ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ । କୌଣସି ବିପଦ ବିଶ୍ଵାସନୀୟ କି ନାହିଁ ତାହା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାରେ, Meta ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ବିବୃତ୍ତିଠାରୁ ବିପଦକୁ ପୃଥକ କରିବା ପାଇଁ ଭାଷା ଏବଂ ପ୍ରସଂଗକୁ ବିଚାର କରେ । ଅଧିକାଂଶ ନିମ୍ନଲିଖିତ କାରଣଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ମନେ କଲେ: ବିଷୟବସ୍ତୁ ପୋଷ୍ଟ ହେବା ସମୟରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଚାଲିଥିବା ଅସ୍ଥିର ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀ ଏବଂ ହିଂସା; ଧାର୍ମିକ ଶୋଭାଯାତ୍ରାର ପ୍ରକୃତି; ଭିଡ଼ିଓରେ ଅଧିକ ଗମ୍ଭୀରତା ଥିବା ହିଂସା ପାଇଁ ଆହ୍ଵାନ; ଏବଂ ପ୍ଲାଟଫର୍ମରେ ପୋଷ୍ଟ କରାଯାଉଥିବା ସମାନ ବିଷୟବସ୍ତୁର ଭାଇରାଲତା ଏବଂ ବ୍ୟାପକ ପ୍ରକୃତି (ଯେପରି ଉପରୋକ୍ତ ଧାରା 2ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି) । ଏହି ସବୁ କାରଣକୁ ଆଧାର କରି ବୋର୍ଡର ଅଧିକାଂଶ ସଦସ୍ୟ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଛନ୍ତି ଯେ ଏହି ବିଷୟବସ୍ତୁ ହିଂସା ପାଇଁ ଏକ ବିଶ୍ଵାସନୀୟ ଆହ୍ଵାନ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି ।

ଏହି ମାମଲାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ହିଂସାର ଏକ ଦୃଶ୍ୟକୁ ଦର୍ଶାଇଛି ଯେଉଁଥିରେ ଏକ ଧାର୍ମିକ ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ ଯାଉଥିବା ଗହଳି ପୃଷ୍ଠଭୂମିରେ ଦେଖାଯାଉଥିବା ବିଲ୍ଟିଂର ବାଲକୋନିରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଥିବା ଜଣେ ଅଜଣା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ("ଚାଗେଟ") ଉପରକୁ ପଥର/ଇଟା ଫିଙ୍ଗିବାକୁ ("ଅତ୍ୟନ୍ତ-ଗମ୍ଭୀର ହିଂସା") ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଆହ୍ଵାନ କରୁଛନ୍ତି । ଏହି ମାମଲାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ହିଂସାର ଏକ ଦୃଶ୍ୟକୁ ଦର୍ଶାଇଛି ଯେଉଁଥିରେ ଏକ ଧାର୍ମିକ ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ ଯାଉଥିବା ଗହଳି ପୃଷ୍ଠଭୂମିରେ ଦେଖାଯାଉଥିବା ବିଲ୍ଟିଂର ବାଲକୋନିରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଥିବା ଜଣେ ଅଜଣା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ("ଚାଗେଟ") ଉପରକୁ ପଥର/ଇଟା ଫିଙ୍ଗିବାକୁ ("ଅତ୍ୟନ୍ତ-ଗମ୍ଭୀର ହିଂସା") ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଆହ୍ଵାନ କରୁଛନ୍ତି । Meta "କୌଣସି ହିଂସା ଯାହା ମାରାତ୍ମକ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି" କୁ "ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗମ୍ଭୀର ହିଂସା" ଭାବରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରେ । Meta ଏହାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ସମୀକ୍ଷକମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଏ ଯେ ସେମାନେ "ବିପଦକୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗମ୍ଭୀର ଭାବରେ ବିଚାର କରନ୍ତୁ", ଯଦି ସେମାନେ "ବିପଦ ଅତ୍ୟନ୍ତ ନା ମଧ୍ୟମ ଗମ୍ଭୀରତା"ର ବୋଲି ନିଶ୍ଚିତ ନାହାନ୍ତି । ଯେହେତୁ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ ହୋଇଛି, ବୋର୍ଡର ଅଧିକାଂଶ ସଦସ୍ୟ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଛନ୍ତି ଯେ ବିଷୟବସ୍ତୁ ହିଂସା ଏବଂ ଉତ୍ତେଜନା ସୃଷ୍ଟିକାରୀ କମ୍ୟୁନିଟି ମାନକ ବା ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ମାନଦଣ୍ଡର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ନୀତି ରେଖାକୁ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରେ ।

ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରସଙ୍ଗତ କାରଣଗୁଡ଼ିକ ଗୁରୁତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ । ପଥର ଫିଙ୍ଗିବା ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକ ଶୋଭାଯାତ୍ରା ସମୟରେ ବ୍ୟାପକ ଏବଂ ସଂଗଠିତ ହୋଇଛି ଏବଂ ହିନ୍ଦୁ-ମୁସଲମାନ ହିଂସା ହିଂସା ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇଛି (ଉଦାହରଣ ସ୍ଵରୂପ, ପିସି -14070 ଦେଖନ୍ତୁ), ବିଶେଷକରି ଯେତେବେଳେ ହିନ୍ଦୁ ଏବଂ ମୁସଲମାନ ଧାର୍ମିକ ପର୍ବଗୁଡ଼ିକ ଏକା ସମୟରେ



ପଡ଼ିଥାଏ। ଉପରୋକ୍ତ ଧାରା 2ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ଯେ, ଏହି ଶୋଭାଯାତ୍ରାଗୁଡ଼ିକ ହିନ୍ଦୁ ଜାତୀୟତାବାଦ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ପ୍ରତୀକ (ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଗେରୁଆ ରଙ୍ଗର ପତାକା) ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବା ସହିତ ଲଘୁ ଗୋଷ୍ଠିମାନ ଗୋଷ୍ଠୀ, ବିଶେଷକରି ମୁସଲମାନମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ହିଂସା ପାଇଁ ସାଙ୍କେତିକ ଆହ୍ୱାନ ("ଜୟ ଶ୍ରୀରାମ"ର ଉଚ୍ଚାରଣ) ଦେଉଥିବା ଜଣାଯାଇଛି। ଅଧିକନ୍ତୁ, ବୋର୍ଡ଼ ଅବଗତ ଅଛି ଯେ ସୋସିଆଲ ମିଡ଼ିଆ ପ୍ଲାଟଫର୍ମ – ଏବଂ ବିଶେଷକରି ଉଡେଜନା ସୃଷ୍ଟିକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଦର୍ଶାଉଥିବା ଭିଡ଼ିଓଗୁଡ଼ିକର ସେୟାରିଂ – ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଅଧିକ ବ୍ୟାପକ ହିଂସାକୁ ସଂଗଠିତ ଏବଂ ଉତ୍ତେଜିତ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ, ବିଶେଷକରି "ଲାଲଭୂ" ଏବଂ ଭିଡ଼ିଓ ପୋଷ୍ଟ (ଆଇଡି) ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ମାମଲାରେ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଥିବା ଭିଡ଼ିଓଗୁଡ଼ିକ ପରି। ଉପରୋକ୍ତ ଧାରା 2 ଅନୁଯାୟୀ ରାଲି ଏବଂ ଉତ୍ତେଜିତ ହିଂସା ଯୋଗୁଁ ମୃତ୍ୟୁ, ଆହତ ଏବଂ ସମ୍ପତ୍ତି କ୍ଷୟକ୍ଷତି ହୋଇଥିବାରୁ ଏହି ମାମଲାରେ ଅଧିକ ଗମ୍ଭୀର ହିଂସା ଆଶଙ୍କା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା। ତେଣୁ, ଏହି ବିଷୟବସ୍ତୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ-ଗମ୍ଭୀର ହିଂସାକୁ ଆହୁରି ତୀବ୍ରତର କରିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥିଲା।

ଓଡ଼ିଶାରେ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ବନ୍ଦ କରିବାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ସତ୍ତ୍ୱେ MMS ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ସେଟିଂକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି Meta ପ୍ଲାଟଫର୍ମରୁ ସମାନ ଭିଡ଼ିଓର ଅନେକ ପୋଷ୍ଟକୁ କାଢ଼ି ଦିଆଯାଇଛି। କୌତୁହଳର କଥା ହେଉଛି, Meta ବୋର୍ଡ଼କୁ ଜଣାଇଛି ଯେ ଓଡ଼ିଶା ଆଇନ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନକାରୀ ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ପ୍ଲାଇନ୍ କରାଯାଇଥିବା ଏହି ଭିଡ଼ିଓର ସମୀକ୍ଷା ବେଳେ ଏହା ଭାଇରାଲ ହେବାରେ ଲାଗିଥିଲା ଏବଂ ଏଥିରେ "ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନକାରୀ ମନ୍ତବ୍ୟ" ଥିଲା। ଉପରୋକ୍ତ ଧାରା 2ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ପରି, ମୁସଲମାନ ବିରୋଧୀ ଭୂଲ ସୂଚନା ଏବଂ ଘୃଣା ସୃଷ୍ଟିକାରୀ ବକ୍ତବ୍ୟ ପ୍ରସାର କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଅଭିଯାନର ଖବର ମିଳିଛି।

ଏହାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ସମୀକ୍ଷକମାନଙ୍କ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟାତ୍ମକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀରେ, Meta "ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଏ ଯଦି ଏହା ନିନ୍ଦା କିମ୍ବା ସଚେତନତା ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ସେୟାର୍ କରାଯାଏ। Meta ସଚେତନତା ବୃଦ୍ଧି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ "ବିଷୟବସ୍ତୁ ଭାବରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରେ ଯାହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିଷୟ କିମ୍ବା ପ୍ରସଙ୍ଗ ବିଷୟରେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସୂଚିତ ଏବଂ ସଚେତନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ; କିମ୍ବା ଏପରି ବିଷୟବସ୍ତୁ ଯାହା ଧମକ ବା ହିଂସାର ଚାର୍ଗେଟ ହେବାର ଅନୁଭୂତି ବର୍ଦ୍ଧନା କରିଥାଏ। ଏଥିରେ ଆକାଡେମିକ୍ ଏବଂ ମିଡ଼ିଆ ରିପୋର୍ଟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇପାରେ।" Meta ବୋର୍ଡ଼କୁ ଜଣାଇଛି ଯେ "ଏହି ରିହାତି ହିଂସାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରୁଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁର ପ୍ରସାରକୁ ସୀମିତ କରିବା ପାଇଁ ଡିଜାଇନ୍ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଅଫଲାଇନ୍ରେ ଏହାର ପରିଣାମ ଦେଖାଦେଇପାରେ ଏବଂ ତଥାପି ଏଥିରେ ପ୍ରତି-ଭାଷଣ ପାଇଁ ସ୍ଥାନ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ଯାହା ସମର୍ଥନ ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ କିନ୍ତୁ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ବିପଦ ବିଷୟରେ ଲୋକଙ୍କୁ ସଚେତନ କିମ୍ବା ସତର୍କ କରାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ।

ବୋର୍ଡ଼ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛି ଯେ ଓଡ଼ିଶାର ସମ୍ବଲପୁରରେ ହିଂସା କାଣ୍ଡ ଘଟିବାର କିଛି ସମୟ ପରେ ବ୍ୟବହାରକାରୀ ବିଷୟବସ୍ତୁ ସେୟାର କରିଥିବା ବେଳେ ଏଥିରେ ଏକ ନିରପେକ୍ଷ ଶୀର୍ଷକ ("ସମ୍ବଲପୁର" – ସେହି ସହରର ଯେଉଁଠାରେ ହିଂସାତ୍ମକ ଘଟଣା ଘଟିଥିଲା) ଥିଲା। ନିରପେକ୍ଷ ଶୀର୍ଷକ ଏବଂ ଏକ ଭିନ୍ନ ଦିଗକୁ ସୂଚାଉଥିବା ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ସଙ୍କେତର ଅଭାବକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ବୋର୍ଡ଼ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଛି ଯେ ବିଷୟବସ୍ତୁ "କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିଷୟ କିମ୍ବା ପ୍ରସଙ୍ଗ ବିଷୟରେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ସୂଚିତ ଏବଂ ସଚେତନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁ ନାହିଁ" କିମ୍ବା "ଧମକ କିମ୍ବା ହିଂସାର ଲକ୍ଷ





ହେବାର ଅନୁଭୂତିକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରୁ ନାହିଁ। ବୋର୍ଡ଼ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଛି ଯେ ପୋଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁ ହିଂସା ଏବଂ ଉତ୍ତେଜନା ସୃଷ୍ଟିକାରୀ କମ୍ୟୁନିଟି ମାନକର ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟିକାରୀ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଅଧୀନରେ ଆସୁନାହିଁ। ନିମ୍ନରେ ଧାରା 8.2ରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିବା ପରି କ୍ଷତିର ବିପଦକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ବୋର୍ଡ଼ ବିଚାର କରିଥିଲା ଯେ କ୍ଷତିର ବିପଦ ପୋଷ୍ଟର ଜନସ୍ୱାର୍ଥ ମୂଲ୍ୟଠାରୁ ଅଧିକ। ତେଣୁ, ଏପରି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଖବର ଯୋଗ୍ୟତାର ଅନୁମୋଦନ ଲାଗୁ ହେବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ।

ତେଣୁ ଅଧିକାଂଶ ବୋର୍ଡ଼ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିଛି ଯେ ବିଷୟବସ୍ତୁ ପୋଷ୍ଟ କରିବାକୁ ନେଇ ଅନଲାଇନ୍ ଏବଂ ଅଫ୍‌ଲାଇନ୍ ପ୍ରସଙ୍ଗ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ପୋଷ୍ଟ କରିବା ସମୟରେ ଓଡ଼ିଶାର ସମ୍ବଲପୁରରେ ଜାରି ରହିଥିବା ଉତ୍ତେଜନା ଓ ହିଂସା ଏବଂ କୌଣସି ନୀତିଗତ ବ୍ୟତିକ୍ରମର ପ୍ରୟୋଗର କୌଣସି ସଙ୍କେତ ନ ମିଳିବା କାରଣରୁ ଏହି ବିଷୟବସ୍ତୁ ହିଂସାକୁ ଆଗକୁ ବଢ଼ାଇବାର ଗମ୍ଭୀର ଏବଂ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ବିପଦ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି, ଯାହା ସମ୍ବଲପୁରରେ ସଂଘର୍ଷ କରୁଥିବା ଧାର୍ମିକ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ବିରୋଧରେ ଏକ ବିଶ୍ୱସନୀୟ ଧମକ ବା ହିଂସା ପାଇଁ ଆହ୍ୱାନ। ତେଣୁ, ଏହାକୁ ହଟାଇବା Metaର ହିଂସା ଏବଂ ଉତ୍ତେଜନା ସୃଷ୍ଟିକାରୀ ନୀତି ସହିତ ସୁସଙ୍ଗତ ଅଟେ।

ସଂଖ୍ୟାଗରିଷ୍ଟ ଜୁଲନାରେ ହନୁମାନ ଜୟନ୍ତୀ ଧାର୍ମିକ ପର୍ବ ସମୟରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଏକ Metaର ସାଇକେଲ ଶୋଭାଯାତ୍ରାର ଦୃଶ୍ୟକୁ ଦର୍ଶାଉଥିବା ଭିଡ଼ିଓ ପୁଣି ପୋଷ୍ଟ କରିବା "ହିଂସାର ବିଶ୍ୱସନୀୟ ଆହ୍ୱାନ" ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସକୁ ସମର୍ଥନ କରୁଥିବା କୌଣସି ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ସଙ୍କେତକୁ ଲଘୁ ଗୋଷ୍ଠିମାନେ ଚିହ୍ନଟ କରିପାରିନଥିଲେ। ଲଘୁ ଗୋଷ୍ଠିମାନେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି ଯେ ଭିଡ଼ିଓରେ ସ୍ୱର ଦିଆଯାଇଥିବା ଏଭଳି ଡାକରାକୁ ବ୍ୟବହାରକାରୀ ଜାରି କରୁଛନ୍ତି କିମ୍ବା ସମର୍ଥନ କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ଦାବିକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ। ଏହି ପ୍ରକୃତିର ଏକ ପୋଷ୍ଟକୁ ଅଧିକ ନୁହେଁ, "ହିଂସା ପାଇଁ ବିଶ୍ୱସନୀୟ ଆହ୍ୱାନ" ଭାବରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ଏକ ମାନକ ଯାହା ଉତ୍ତେଜନାକୁ ଦର୍ଶାଉଥିବା ଯେ କୌଣସି ଦୃଶ୍ୟର ପୁଣି ପୋଷ୍ଟ କରିବାକୁ ନିଷେଧ କରିବା ପାଇଁ ଲାଗୁ କରାଯାଇପାରେ, ଏପରି ପୋଷ୍ଟର ଲକ୍ଷ୍ୟ କିମ୍ବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଯାହା ହେଉ ନା କାହିଁକି।

ଅବଶ୍ୟ, ଏହି ମାମଲାରେ ଏକ ଭିନ୍ନ କାରଣ ପାଇଁ Meta ହିଂସା ଓ ଉତ୍ତେଜନା କମ୍ୟୁନିଟି ମାନକ ଅଧୀନରେ ଏହି ପୋଷ୍ଟକୁ ଠିକ୍ ଭାବେ ହଟାଇ ଦିଆଯାଇପାରିବ ବୋଲି ଲଘୁ ଗୋଷ୍ଠି ବିଶ୍ୱାସ କରୁଛନ୍ତି। ଲଘୁ ଗୋଷ୍ଠି ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି ଯେ ହିଂସା ଏବଂ ଉତ୍ତେଜନା ସୃଷ୍ଟିକାରୀ କମ୍ୟୁନିଟି ମାନକ "ବର୍ଣ୍ଣିତ ଉତ୍ତେଜନା" ପୋଷ୍ଟଗୁଡ଼ିକ ନିଷିଦ୍ଧ ନା ନୁହେଁ ସେ ବିଷୟରେ ନିରବତା ଅବଲମ୍ବନ କରିଛି। ଲଘୁ ଗୋଷ୍ଠିଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଅତୀତର ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ପୁନରାବୃତ୍ତି, ପୁନଃପ୍ରସାରଣ, ପୁନଃବର୍ଣ୍ଣନା ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚିତ୍ରଣ (ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ଏକ ଭିଡ଼ିଓ, ଖବର, ଅତିଓ କ୍ଲିପ୍ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ବିଷୟବସ୍ତୁ ପୋଷ୍ଟ କରିବା) "ବର୍ଣ୍ଣିତ ଉତ୍ତେଜନା" କୁ ଠିକ୍ ଭାବରେ ଉତ୍ତେଜନାର ଏକ ରୂପ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ। "ବର୍ଣ୍ଣିତ ଉତ୍ତେଜନା" ମୂଳ ଉତ୍ତେଜନାଠାରୁ ଭୌତିକ ଭାବରେ ଭିନ୍ନ ଅଟେ, ଅର୍ଥାତ୍ କ୍ଷତି ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏବଂ ଫଳାଫଳ ସହିତ ପ୍ରକାଶିତ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି (ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ଶ୍ରୋତାଙ୍କୁ ଭଙ୍ଗାରୁଜା କରିବାକୁ ପ୍ରେରିତ କରୁଥିବା ଏକ ଭିଡ଼ିଓ କିମ୍ବା ପ୍ରତିଶୋଧ ଆକ୍ରମଣକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରୁଥିବା ଏକ ଲିଖିତ ପୋଷ୍ଟ)। ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରିବା, ସାମ୍ପ୍ରତିକ ଘଟଣା ଉପରେ ବିଚାର କରିବା, ନିନ୍ଦା କିମ୍ବା ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା ପାଇଁ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଉତ୍ତେଜନା ସହିତ ଜଡ଼ିତ ପୋଷ୍ଟଗୁଡ଼ିକ ସେୟାର କରାଯାଇପାରେ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସର୍ତ୍ତ ପୂରଣ ନ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍ତେଜନା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ।



ହିଂସା ଓ ଉତ୍ତେଜନା ସୃଷ୍ଟିକାରୀ କମ୍ୟୁନିଟି ମାନକରେ ଅପହରଣର ଅତୀତର ଚିତ୍ରଣକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ନିଷେଧ କରାଯାଇଥିବା ବେଳେ ଅତୀତର ଉତ୍ତେଜନାମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟର ଚିତ୍ରଣକୁ ଏଥିରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇନାହିଁ। ଉତ୍ତେଜନା ସୃଷ୍ଟି ହେବାର ଅତୀତର ଚିତ୍ରଣକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରୁନଥିବା ମାନଦଣ୍ଡ ବା ମାନକକୁ କେହି ବି ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିପାରିବେ। ତେବେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସର୍ତ୍ତଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଯେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ପୂରଣ ହେଲେ ହିଂସା ଓ ଉତ୍ତେଜନା ସୃଷ୍ଟିକାରୀ ନୀତିକୁ "ଚିତ୍ରଣ କରାଯାଇଥିବା ଉତ୍ତେଜନା" ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ଲାଗୁ କରାଯାଇପାରିବ ବୋଲି ଲଘୁ ଗୋଷ୍ଠିମାନମାନେ ମତ ଦେଇଛନ୍ତି: 1) ଚିତ୍ରିତ ଉତ୍ତେଜନା ସୃଷ୍ଟିକାରୀ ପୋଷ୍ଟ କରିବା ଉତ୍ତେଜନା ସୃଷ୍ଟି କରିବାର ଏକ ସ୍ପଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରେ; କିମ୍ବା 2) ପୋଷ୍ଟ a) ସଚେତନତା ବୃଦ୍ଧି କିମ୍ବା ଦୁର୍ଯ୍ୟାଦି ରିପୋର୍ଟିଂ ଭଳି ନୀତିଗତ ବ୍ୟତିକ୍ରମର ଉପଯୋଗୀତା ସୂଚାଉଥିବା କୌଣସି ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ସୂତ୍ର ନାହିଁ; ଏବଂ b) ହିଂସାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା କିମ୍ବା ହିଂସା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସମାନ ବିଷୟବସ୍ତୁର ପୋଷ୍ଟଗୁଡ଼ିକ ସେୟାର୍ କରାଯାଏ ବୋଲି ପ୍ରମାଣ ଅଛି। (2)ରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଥିବା ସର୍ତ୍ତଗୁଡ଼ିକ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ପୂରଣ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ଫଳରେ ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ହଟାଇବା ଅନୁମୋଦିତ ହୋଇଥିଲା।

ବୋର୍ଡର ସଂଖ୍ୟା ଲଘୁମାନେ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି ଯେ ହିଂସା ଏବଂ ଉତ୍ତେଜନା ସୃଷ୍ଟିକାରୀ କମ୍ୟୁନିଟି ମାନକକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିବା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ ଯେ ଏହି ନୀତି କେବଳ ହିଂସାକୁ ଉତ୍ତେଜିତ କରିବା ପାଇଁ ପୋଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନୁହେଁ, ବରଂ "ବର୍ଣ୍ଣିତ ଉତ୍ତେଜନା" ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ, ଅର୍ଥାତ୍ ଉପରୋକ୍ତ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅଧୀନରେ କେବଳ ଅତୀତର ଉତ୍ତେଜନାକୁ ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁ ସେୟାର୍ କରୁଥିବା ପୋଷ୍ଟଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଲାଗୁ ହେବ।

**II. ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ**

Meta ପୂର୍ବରୁ ଫ୍ଲାଗ ହୋଇଥିବା ଫଟୋ, ଭିଡିଓ ଏବଂ ଲେଖା ସହିତ ସମାନ କିମ୍ବା ପ୍ରାୟ ସମାନ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବାକୁ MMS ବ୍ୟାଙ୍କଗୁଡ଼ିକୁ ନିୟୋଜିତ କରେ। ଏହି ବ୍ୟାଙ୍କଗୁଡ଼ିକ Metaର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଟିମ୍ ଦ୍ୱାରା ପୂର୍ବରୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ ହୋଇଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁ ସହିତ ଉପଭୋକ୍ତାଙ୍କ ପୋଷ୍ଟଗୁଡ଼ିକୁ ମିଳାଇବାରେ ସକ୍ଷମ ଅଟନ୍ତି।

Meta ବୁଝାଇଛି ଯେ MMS ବ୍ୟାଙ୍କଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟାଙ୍କ ହୋଇଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ପରେ ବିଭିନ୍ନ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ପାଇଁ କନଫିଗର୍ କରାଯାଇପାରିବ। ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ, Meta ବୋର୍ଡକୁ ଜଣାଇଛି ଯେ ଏହି ବିଷୟବସ୍ତୁ ଦ୍ୱାରା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ସୁରକ୍ଷା ବିପଦକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଭିଡିଓର ସମସ୍ତ ଉଦ୍ଦାହରଣକୁ ବିଶ୍ୱସ୍ତରରେ ହଟାଇବା ପାଇଁ MMS ବ୍ୟାଙ୍କ ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା। ଅନ୍ୟ ଅର୍ଥରେ, ସଚେତନତା ବୃଦ୍ଧି, ନିନ୍ଦା ଏବଂ ଖବର ରିପୋର୍ଟିଂ ପାଇଁ Metaର ବ୍ୟତିକ୍ରମ ମଧ୍ୟରେ ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସମସ୍ତ ସମାନ ଭିଡିଓକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହଟାଇଦିଆଯିବ। Meta ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛି ଯେ ଏହି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ MMS ବ୍ୟାଙ୍କ "ଏକ ଷ୍ଟାଇଲ୍ ଲାଗୁ ନକରି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଗଠିତ ହୋଇଥିଲା"।



ସଚେତନତା ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ନିନ୍ଦା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସମାନ ବିଷୟବସ୍ତୁ ପୋଷ୍ଟ କରୁଥିବା ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କ ଉପରେ Metaର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଭାବ ଉପରେ ବୋର୍ଡ୍ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି । Meta ବୋର୍ଡ୍‌କୁ ଜଣାଇଛି ଯେ ଭିଡିଓର ସମସ୍ତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ କମ୍ପାନୀର ନିଷ୍ପତ୍ତି ସମୟ-ସୀମିତ ନୁହେଁ (କିମ୍ବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭୌଗୋଳିକ ସ୍ଥାନରେ ସୀମିତ ନୁହେଁ), ଏବଂ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବା ପାଇଁ ବର୍ତ୍ତମାନ କୌଣସି ଯୋଜନା ନାହିଁ । ବୋର୍ଡ୍ "ଆବଶ୍ୟକତା ଏବଂ ଆନୁପାତିକତା" ବିଶ୍ଳେଷଣ ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ଧାରା 8.2 ଅଧୀନରେ Metaର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ନିମ୍ନରେ ଅଧିକ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ସମୋଦ୍ୟତ କରାଯାଇଛି ।

## 8.2 Metaର ମାନବାଧିକାର ଦାୟିତ୍ୱର ପାଳନ

### ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ବା ବାକ୍ ସ୍ୱାଧୀନତା (ଧାରା 19 ICCPR)

ଧାରା 19, ଅନୁଲେଖ । ICCPRର ଧାରା 19, ଅନୁଲେଖ 2ରେ "ରାଜନୈତିକ ଆଲୋଚନା", "ଧାର୍ମିକ ଆଲୋଚନା" ଏବଂ "ସାମ୍ବାଦିକତା" ସମେତ "ରାଜନୈତିକ ଆଲୋଚନା" ଏବଂ "ସାମ୍ବାଦିକତା" ସମେତ "ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆପତ୍ତିଜନକ" ([ସାଧାରଣ ମନୁସ୍କ୍ରୀପ୍ଟ ସଂଖ୍ୟା 34](#), (2011), ଅନୁଲେଖ 11 ସମେତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରକାରର ଧାରଣା ଏବଂ ମତାମତର ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ଯୋଗାଯୋଗର ବ୍ୟାପକ ସୁରକ୍ଷା 11). ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ବା ବାକ୍ ସ୍ୱାଧୀନତାର ଅଧିକାର ମଧ୍ୟରେ ସୂଚନା ଆକସେପ୍ କରିବାର ଅଧିକାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ (ସାଧାରଣ ମନୁସ୍କ୍ରୀପ୍ଟ ସଂଖ୍ୟା 34, (2011), ଅନୁଲେଖ 18-19).

ଯେଉଁଠାରେ କୌଣସି ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ବା ବାକ୍ ସ୍ୱାଧୀନତା ଉପରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଲଗାଯାଇଥାଏ, ତାହା ଆଇନଗତତା, ବୈଧ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକତା ଏବଂ ଆନୁପାତିକତାର ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ (ଧାରା 19, ଅନୁଲେଖ । 3, ICCPR) । ଏହି ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପ୍ରାୟତଃ "ତିନି ଭାଗ ପରୀକ୍ଷା" ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ପ୍ଲଟଫର୍ମର ବିଷୟବସ୍ତୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଭ୍ୟାସ ([A/HRC/38/35](#))କୁ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ କରିବା ପାଇଁ UNର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରିପୋର୍ଟ କରୁଥିବା ରିପୋର୍ଟର ଏହି ତିନି ଭାଗ ବିଶିଷ୍ଟ ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଛନ୍ତି । ବୋର୍ଡ୍ ଏହି ଢାଞ୍ଚାକୁ, ଉଭୟ ସମୀକ୍ଷାଧୀନ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବିଷୟବସ୍ତୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଏବଂ ବିଷୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ Meta ର ବ୍ୟାପକ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ବିଷୟରେ ଯାହା କହୁଛି ତାହା ପାଇଁ Meta ର ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ମାନବାଧିକାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରେ । UNର ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ବା ବାକ୍ ସ୍ୱାଧୀନତା ଉପରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରତିନିଧି କହିଛନ୍ତି ଯେ, ଯଦିଓ "କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ସରକାରଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ ନାହିଁ, ତଥାପି ଏହାର ପ୍ରଭାବ ଏପରି ଏକ ପ୍ରକାରର ଅଟେ ଯେଉଁଥିରେ ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଉପଭୋକ୍ତାଙ୍କ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ବା ବାକ୍ ସ୍ୱାଧୀନତା ଅଧିକାରକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖିବା ବିଷୟରେ ସମାନ ପ୍ରକାରର ପ୍ରଶ୍ନର ଆକଳନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି" ([A/74/486](#), ଅନୁଲେଖ । 41). ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ବୋର୍ଡ୍ କେବଳ Metaର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ବିଷୟବସ୍ତୁ ହଟାଇବା ନିଷ୍ପତ୍ତି ପାଇଁ ତିନି ଭାଗ ପରୀକ୍ଷା ଲାଗୁ କରିନଥିଲା, ବରଂ ବୋର୍ଡ୍ ଦ୍ୱାରା ବିଶ୍ଳେଷଣାଧୀନ ଭିଡିଓ ସହିତ ସମାନ ଭିଡିଓଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବରେ ହଟାଇବା ପାଇଁ କମ୍ପାନୀର ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ମଧ୍ୟ ଲାଗୁ କରିଥିଲା । ।

### 1. ବୈଧତା (ନିୟମର ସ୍ପଷ୍ଟତା ଏବଂ ଉପଲବ୍ଧତା)



ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ମାନବାଧିକାର ଆଇନ ଅଧୀନରେ ବୈଧତାର ନୀତିରେ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ବା ବାକ୍ ସ୍ଵାଧୀନତାକୁ ସୀମିତ କରୁଥିବା ନିୟମଗୁଡ଼ିକ ସ୍ଵଷ୍ଟ ଏବଂ ସାର୍ବଜନୀନ ଭାବରେ ଉପଲବ୍ଧ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ (ସାଧାରଣ ମନ୍ତବ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା 34, ଅନୁକ୍ଳେପ 25). ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ବା ବାକ୍ ସ୍ଵାଧୀନତାକୁ ପ୍ରତିବନ୍ଧିତ କରୁଥିବା ନିୟମ "[ସେମାନଙ୍କ] ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଉପରେ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ବା ବାକ୍ ସ୍ଵାଧୀନତା ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ପାଇଁ ଅବାଧ ବିବେକ ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବ ନାହିଁ" ଏବଂ "କେଉଁ ପ୍ରକାରର ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ସଠିକ ଭାବରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧିତ ଏବଂ କେଉଁ ପ୍ରକାରର ନୁହେଁ ତାହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାକୁ ସେମାନଙ୍କୁ ସକ୍ଷମ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ପ୍ରଦାନ କରିବ" (*Ibid*) । ଅନଲାଇନ୍ ଭାଷଣକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରୁଥିବା ନିୟମକୁ ନେଇ, ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ବା ବାକ୍ ସ୍ଵାଧୀନତା ଉପରେ UNର ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ପ୍ରତିନିଧି କହିଛନ୍ତି ଯେ ତାହା ସ୍ଵଷ୍ଟ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହେବା ଉଚିତ୍ ([A/HRC/38/35](#), ଅନୁକ୍ଳେପ 46). Metaର ପ୍ଲାଟଫର୍ମ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ଲୋକମାନେ ନିୟମଗୁଡ଼ିକୁ ଆକ୍ଷେପ କରିବାକୁ ଓ ବୁଝିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହେବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ବିଷୟବସ୍ତୁ ସମୀକ୍ଷକମାନଙ୍କର ସେଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା ଉପରେ ସ୍ଵଷ୍ଟ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ଥିବା ଉଚିତ୍ ।

ବୋର୍ଡ଼ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଛି ଯେ, ଏହି ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ, Metaର ଅନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଟାଗେଟ ବିରୋଧରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗମ୍ଭୀର ହିଂସା ପାଇଁ ଆହ୍ଵାନ କରୁଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁ ଉପରେ ନିଷେଧାଦେଶ ଏବଂ କେଉଁ ପରିସ୍ଥିତିରେ ନିଷେଧାଦେଶ ଜାରି କରାଯାଏ ତାହା ଯଥେଷ୍ଟ ସ୍ଵଷ୍ଟ ।

ହିଂସା ଏବଂ ଉତ୍ତେଜନା ସୃଷ୍ଟିକାରୀ କମ୍ୟୁନିଟି ମାନକ ଅଧୀନରେ "ସଚେତନତା ବୃଦ୍ଧି" ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନୀତିର ଜନମୁଖୀ ଭାଷାରେ ଉପଲବ୍ଧ ନାହିଁ ବୋଲି ବୋର୍ଡ଼ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛି । ଅନ୍ୟ ଅର୍ଥରେ, ବ୍ୟବହାରକାରୀମାନେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଜ୍ଞ ଅଛନ୍ତି ଯେ ଯଦି ଏହା ନିନ୍ଦା କିମ୍ବା ସଚେତନତା ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ସେୟାର୍ କରାଯାଏ ତେବେ ଅନ୍ୟଥା ଉଲ୍ଲଂଘନ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଏ, ଯାହା ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କୁ Metaର ପ୍ଲାଟଫର୍ମରେ ଜନସ୍ଵାର୍ଥ ଆଲୋଚନା ଆରମ୍ଭ କରିବା କିମ୍ବା ଏଥିରେ ନିୟୋଜିତ ହେବାକୁ ପ୍ରତିରୋଧ କରିପାରେ । ତେଣୁ, ବୋର୍ଡ଼ [“ରୁକ୍ଷୀୟ କବିତା”](#) ମାମଲାରେ ନିଜର ସୁପାରିଶ ନଂ-1କୁ ଦୋହରାଇଛି, ଯେଉଁଥିରେ ବୋର୍ଡ଼ Metaକୁ ତା'ର ହିଂସା ଏବଂ ଉତ୍ତେଜନା କମ୍ୟୁନିଟି ମାନକର ଜନମୁଖୀ ଭାଷାରେ ଯୋଡ଼ିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଛି ଯେ କମ୍ପାନୀ "ଏକ କାର୍ଯ୍ୟର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ପଳାଫଳ କିମ୍ବା ପରାମର୍ଶଦାତା ଚେତାବନୀର ନିରପେକ୍ଷ ପ୍ରସଙ୍ଗ ସହିତ ବିବୃତି ସମ୍ବଳିତ ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ଅନୁମତି ଦେବା ପାଇଁ ନୀତିକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରେ" ଏବଂ "ହିଂସାତ୍ମକ ଧମକ ବିଷୟରେ ନିନ୍ଦା କରେ କିମ୍ବା ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରେ ।"

ପରିଶେଷରେ, ବୋର୍ଡ଼ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛି ଯେ ଶୀର୍ଷକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ସମସ୍ତ ସମାନ ଭିଡ଼ିଓକୁ ହଟାଇବା ପାଇଁ Metaର ନିଷ୍ପତ୍ତି "ନୀତିର ଭାବନା ବା ସ୍ଵିରିଟ୍" ରିହାତି ଉପରେ ଆଧାରିତ, ଯାହା ଉପଭୋକ୍ତାଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ଵଷ୍ଟ ଏବଂ ଉପଲବ୍ଧ ନୁହେଁ, ଯାହା ବୈଧତା ପରୀକ୍ଷା ଅଧୀନରେ ଗମ୍ଭୀର ଚିନ୍ତା ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ବୋର୍ଡ଼ର ଲଘୁ ଗୋଷ୍ଠିମାନମାନେ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଅନୁଭବ କରନ୍ତି ଯେ ସାମୂହିକ ଉଲ୍ଲେପ ବିଷୟରେ Metaର ନିଜସ୍ଵ ଉଲ୍ଲେଖ ହିଂସା ଏବଂ ଉତ୍ତେଜନା ନୀତିର "ଭାବନା ବା ସ୍ଵିରିଟ୍" ଦ୍ଵାରା ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ବୋଲି ଏକ ନିରବ ସ୍ଵୀକାର ଭାବରେ ବିଚାର କରେ ଯେ ଲିଖିତ ନୀତିରେ ହିଁ ଏତେ ବ୍ୟାପକ ଅପସାରଣର ବ୍ୟବସ୍ଥା ନାହିଁ । କାହିଁ ଦିଆଯାଇଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁ ଆଧାରରେ ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଷ୍ଟାଇଲ୍ ଲାଗୁ ନ କରିବାକୁ କମ୍ପାନୀର ନିଷ୍ପତ୍ତି Meta ଦ୍ଵାରା ସ୍ଵୀକୃତି ପ୍ରଦାନ କରେ ଯେ ଏଭଳି ବିଷୟବସ୍ତୁ



ପୋଷ୍ଟ କରିବାକୁ ଏକ ନୀତି ଉଲ୍ଲଂଘନ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ। ଏହି କାରଣଗୁଡ଼ିକ ଲଘୁ ଗୋଷ୍ଠିମାନଙ୍କ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ଦୃଢ଼ କରିଥାଏ ଯେ କମ୍ପାନୀ, ବାସ୍ତବରେ ନିଜ ସ୍ଵୀକାର ଅନୁଯାୟୀ, ଏହି ମାମଲାରେ ଏହାର ବ୍ୟାପକ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବୈଧତା ପରୀକ୍ଷା ପୂରଣ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛି।

ବୋର୍ଡ଼ “[ଶୀଳଙ୍କା ଫାର୍ମାସୁଟିକାଲ୍ସ](#)” ମାମଲାରେ ଏହାର ସୁପାରିଶ ନଂ-1କୁ ଦୋହରାଇଛି, ଯେଉଁଥିରେ ବୋର୍ଡ଼ Metaକୁ ଉପଭୋକ୍ତାକୁ ଅଧିକ ସ୍ପଷ୍ଟତା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଛି ଏବଂ କମ୍ପ୍ୟୁଟି ମାନକର ଲ୍ୟାଣ୍ଡିଂ ପୃଷ୍ଠାରେ ବୁଝାଇଛି, ଯେପରି କମ୍ପାନୀ ନ୍ୟୁଜ୍ ଉପଯୁକ୍ତତା ରିହାତି ସହିତ କରିଥାଏ, କମ୍ପ୍ୟୁଟି ମାନକରେ ରିହାତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରିବ ଏବଂ Metaର ମୂଲ୍ୟବୋଧ, ନିୟମକୁ ଭଲ ଭାବେ ପଢ଼ିବା ଅପେକ୍ଷା ଏକ ଭିନ୍ନ ଫଳାଫଳ ଦାବି କରିବ। ବୋର୍ଡ଼ Metaକୁ ଏକ ଟ୍ରାନ୍ସପରେନ୍ସି ସେଣ୍ଟର ପୃଷ୍ଠାର ଏକ ଲିଙ୍କ୍ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ସୁପାରିଶ କରିଛି ଯାହା "ନୀତିର ଭାବନା" ରିହାତି ବିଷୟରେ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରେ। ବୋର୍ଡ଼ ବିଶ୍ଵାସ କରେ ଯେ ଏହି ସୁପାରିଶ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ଦ୍ଵାରା ଏହି ମାମଲାରେ Metaର ବ୍ୟାପକ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ଆଭିମୁଖ୍ୟର ସ୍ପଷ୍ଟତା ଏବଂ ଉପଲବ୍ଧତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଚିତ୍କାର ବିଷୟଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ ହେବ।

ହିଂସା ଏବଂ ଉତ୍ତେଜନା ସୃଷ୍ଟିକାରୀ ନୀତିରେ "ପ୍ରଦର୍ଶିତ ଉତ୍ତେଜନା" ନିଷିଦ୍ଧ କି ନାହିଁ ତାହା ସ୍ପଷ୍ଟ କରାଯାଇ ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବୋର୍ଡ଼ର ଲଘୁ ଗୋଷ୍ଠୀ ବିଶ୍ଵାସ କରନ୍ତି ଯେ ସାମିତ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଏଭଳି ନିଷେଧାଦେଶ ବର୍ତ୍ତମାନର ନୀତିରୁ ଅନୁମାନ କରାଯାଇପାରେ କିନ୍ତୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହେବା ଉଚିତ। ଲଘୁ ଗୋଷ୍ଠୀ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି ଯେ ହିଂସା ଏବଂ ଉତ୍ତେଜନା ସୃଷ୍ଟିକାରୀ ନୀତି ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଇବା ଉଚିତ ଯେ ଏହା କେଉଁ ପରିସ୍ଥିତିରେ କେବଳ ଉତ୍ତେଜନା ("ବର୍ଣ୍ଣିତ ଉତ୍ତେଜନା") ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁ ଉପରେ ଲାଗୁ ହୁଏ। ଲଘୁ ଗୋଷ୍ଠୀ ବିଚାର କରନ୍ତି ଯେ ଏହି ମାମଲାରେ ପ୍ରୟୋଗ ହୋଇଥିବା ନୀତି ଏବଂ ଏହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଆଇନଗତ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ସ୍ପଷ୍ଟ ଅଟେ।

## II. ବୈଧ ଲକ୍ଷ୍ୟ

ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ବା ବାକ୍ ସ୍ଵାଧୀନତା ଉପରେ କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଧକର ମଧ୍ୟ ଏକ "ବୈଧ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ" ରହିବା ଉଚିତ। ହିଂସା ଏବଂ ଉତ୍ତେଜନା ସୃଷ୍ଟିକାରୀ ନୀତିର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି "ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଅଫଲାଇନ କ୍ଷତିକୁ ରୋକିବା" ଏବଂ "ଶାରୀରିକ କ୍ଷତି କିମ୍ବା ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରତି ସିଧାସଳଖ ବିପଦର ପ୍ରକୃତ ବିପଦ" ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ କାଢ଼ି ଦେବା। ଧାରା 19, ଅନୁଲେଖ ଅନୁସାରେ ଲୋକଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ଲଟଫର୍ମ୍ ରେ ହିଂସା ଆହ୍ଵାନକୁ ନିଷେଧ କରିବା, ଏକ ବୈଧ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅଟେ, ଯେହେତୁ ଏହା "ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ଜୀବନ ଅଧିକାର" (ଧାରା 6, ICCPR) ଏବଂ ଧର୍ମ କିମ୍ବା ବିଶ୍ଵାସର ସ୍ଵାଧୀନତା (ଧାରା 18, ICCPR) ର ସୁରକ୍ଷା କରିଥାଏ।

## III. ଆବଶ୍ୟକତା ଏବଂ ଆନୁପାତିକତା

ଆବଶ୍ୟକତା ଏବଂ ଆନୁପାତିକତାର ନୀତିରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ଯେ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ସ୍ଵାଧୀନତା ଉପରେ କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ "ସେମାନଙ୍କର ସୁରକ୍ଷାମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟ ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ହେବା ଉଚିତ; ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କ



ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟ ହାସଲ କରିପାରୁଥିବା ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସର୍ବନିମ୍ନ ଅନୁପ୍ରବେଶକାରୀ ଉପକରଣ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ; ଏବଂ ସେମାନେ ସୁରକ୍ଷିତ ରହିବା ପାଇଁ ସୁଧ ସହିତ ଆନୁପାତିକ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ" ([ସାଧାରଣ ମନ୍ତବ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା 34](#), ଅନୁକ୍ଷେପ 34).

ହିଂସାମୂଳକ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଦ୍ୱାରା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ବିପଦର ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା ସମୟରେ, ବୋର୍ଡ଼ ରାବତ ପ୍ଲାନ ଅଫ୍ ଆକ୍ସନରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଛଅ-କାରକ ବିଶିଷ୍ଟ ପରୀକ୍ଷା ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୁଏ, ଯାହା ଜାତୀୟ, ଜାତିଗତ କିମ୍ବା ଧାର୍ମିକ ଘୃଣାର ସମର୍ଥନକୁ ସମୋ୍ୱତ କରେ ଯାହା ଶତ୍ରୁତା, ଭେଦଭାବ କିମ୍ବା ହିଂସାକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରେ। ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ କାରଣଗୁଡ଼ିକ, ବିଶେଷକରି ପ୍ରସଙ୍ଗ, ବିଷୟବସ୍ତୁ ଏବଂ ରୂପ, ତଥା କ୍ଷତିର ସମ୍ଭାବନା ଏବଂ ଅବିଚ୍ଛେଦ୍ୟତାର ଆକଳନ ଆଧାରରେ ବୋର୍ଡ଼ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଛି ଯେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପୋଷ୍ଟକୁ ହଟାଇବା Metaର ମାନବିକ ଅଧିକାର ଦାୟିତ୍ୱ ସହିତ ସୁସଙ୍ଗତ କାରଣ ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ଏବଂ ସମ୍ଭାବ୍ୟ କ୍ଷତି ସୃଷ୍ଟି କରିଛି।

ଭିଡ଼ିଓରେ ନିକଟସ୍ଥ ଏକ ବିଲ୍ଡରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଥିବା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ରାଲିରେ "ଜୟ ଶ୍ରୀରାମ" ଧ୍ୱନୀ ଦେଇ ଧାର୍ମିକ ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ ଯାଉଥିବା ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ହିଂସାର ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଛି। ବୋର୍ଡ଼ ଉପରୋକ୍ତ ଧାରା 2 ଅଧୀନରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିବା ବିଶେଷଜ୍ଞ ରିପୋର୍ଟକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି ଯେ "ଜୟ ଶ୍ରୀରାମ" - ଯାହାକୁ ଅକ୍ଷରରେ "ହେଲ୍ ଲର୍ଡ଼ ରାମ" (ଏକ ହିନ୍ଦୁ ଭଗବାନ) ଭାବରେ ଅନୁବାଦ କରାଯାଇପାରିବ - ଧାର୍ମିକ ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ ଲଘୁ ଗୋଷ୍ଠିମାନ ଗୋଷ୍ଠୀ, ବିଶେଷକରି ମୁସଲମାନମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଶତ୍ରୁତାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ସାଙ୍କେତିକ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ଭାବରେ ଭିଡ଼ିଓରେ ଚିତ୍ରିତ କରାଯାଇଛି। ସମ୍ବଲପୁରରେ ହିଂସାକାଣ୍ଡ ଘଟିବାର ଗୋଟିଏ ଦିନ ପରେ ପରିସ୍ଥିତି ଅସ୍ଥିର ଥିବା ବେଳେ ବ୍ୟବହାରକାରୀ ଏହି ବିଷୟବସ୍ତୁ ପୋଷ୍ଟ କରିଥିଲେ। ବୋର୍ଡ଼ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛି ଯେ, ଓଡ଼ିଶାର ସମ୍ବଲପୁରରେ ଏହି ଧାର୍ମିକ ସମାବେଶରେ ହିଂସାକାଣ୍ଡ ଘଟିଥିଲା ଏବଂ ଜଣକର ମୃତ୍ୟୁହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପରେ ଗିରଫଦାରୀ ହୋଇଥିଲା ଓ ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ସେବା ବନ୍ଦ ରହିଥିଲା। ଧାର୍ମିକ ଶୋଭାଯାତ୍ରା ଏବଂ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ହିଂସା ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ ବିଷୟରେ ବୋର୍ଡ଼୍ ଅବଗତ ଅଛି ଏବଂ ଆଲୋକପାତ କରିଛି ଯେ ଶୋଭାଯାତ୍ରା ସମୟରେ ଜେଲ୍ ମାଡ଼ ଏକ ବ୍ୟାପକ ଏବଂ ସଂଗଠିତ ପ୍ରକୃତିର ଯାହା ହିନ୍ଦୁ-ମୁସଲମାନ ହିଂସା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ କରାଯାଇଛି (ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ପିସି -14070 ଦେଖନ୍ତୁ)।

ବିଷୟବସ୍ତୁ ପୋଷ୍ଟ କରିବାକୁ ନେଇ ଅନଲାଇନ୍ ଓ ଅଫଲାଇନ୍ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଦୃଷ୍ଟିରୁ, ଭିଡ଼ିଓ ପୋଷ୍ଟ ହେବା ସମୟରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଜାରି ରହିଥିବା ଉତ୍ତେଜନା ଓ ହିଂସା ଏବଂ କୌଣସି ନୀତିଗତ ବ୍ୟତିକ୍ରମର କୌଣସି ସଙ୍କେତ ନ ଥିବାରୁ ବୋର୍ଡ଼ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଛି ଯେ ହିଂସା ଓ ଉତ୍ତେଜନା ସୃଷ୍ଟିକାରୀ କମ୍ୟୁନିଟି ମାନକ ଅଧୀନରେ ଥିବା ପୋଷ୍ଟକୁ ହଟାଇବା ଜରୁରୀ ଏବଂ ଆନୁପାତିକ ଥିଲା। ଏହି ପୋଷ୍ଟ କରାଯିବା ସମୟରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଯେଉଁ ଅସ୍ଥିର ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା ତାହାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏହି ଭିଡ଼ିଓ ହିଂସାକୁ ଆଗକୁ ବଢ଼ାଇବାର ଗମ୍ଭୀର ଓ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଆଶଙ୍କା ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା।

ତେଣୁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ କାରଣ ଏବଂ ସ୍ପଷ୍ଟ ସଚେତନତା ବୃଦ୍ଧି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟର ଅଭାବକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ବୋର୍ଡ଼୍ ଏହି ମାମଲାରେ Metaର ଭିଡ଼ିଓ ହଟାଇବା ସହିତ ସହମତ ହୋଇଛି (ଉପରୋକ୍ତ ଧାରା 8.1ରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି)। ବୋର୍ଡ଼୍ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛି ଯେ କମ୍ପାନୀ ଏହି ଭିଡ଼ିଓକୁ ଏକ MMS ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଯୋଡ଼ାଯାଇଥିଲା ଯାହା ପୋଷ୍ଟର



ଶୀର୍ଷକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ସେହି ଭିତ୍ତି ଓ ଥିବା ସମସ୍ତ ସମାନ ପୋଷ୍ଟକୁ ହଟାଇ ଦେଇଥିଲା । ଏଥିରେ ହିଂସା ଏବଂ ଉତ୍ତେଜନା ସୃଷ୍ଟିକାରୀ କମ୍ୟୁନିଟି ମାନକକୁ ଛାଡ଼ି ସଚେତନତା ବୃଦ୍ଧି, ନିନ୍ଦା ଏବଂ/ କିମ୍ବା ରିପୋର୍ଟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିବା ପୋଷ୍ଟଗୁଡ଼ିକ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ବୋର୍ଡର ସଂଖ୍ୟାଗରିଷ୍ଟ ଲୋକ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି ଯେ ଏହି ବ୍ୟାପକ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ନିଷ୍ପତ୍ତିର ଆକଳନ ପାଇଁ ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବାର ଆହ୍ୱାନ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଅଟେ । ଉତ୍ତେଜନା ଏବଂ ହିଂସାର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ହିଂସାକୁ ଆଗକୁ ବଢ଼ାଇବାର ଗମ୍ଭୀର ଏବଂ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ବିପଦ ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ହଟାଇବା ପାଇଁ Meta ଏହି ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଛି । ଏହିପରି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ, Metaର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ସମୟାନୁବର୍ତ୍ତୀତା ହେଉଛି ମୂଳ ବିଷୟ । ଯେହେତୁ ବୋର୍ଡ ପୂର୍ବରୁ ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପ କରିଛି ଯେ, Meta ପ୍ରତି ମାସରେ ଯେଉଁ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ପୋଷ୍ଟରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିଥାଏ ସେଥିରେ ତ୍ରୁଟି ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ । ଯଦିଓ ଭୁଲ ଭାବରେ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନକାରୀ ବିଷୟବସ୍ତୁ (ଫେଲ୍ସ ପଜିଟିଭ୍) କାଢ଼ି ଦେବା ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିକୁ ନିକାରାତ୍ମକ ଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ, ଭୁଲବଶତଃ ହିଂସାତ୍ମକ ଧର୍ମକ ଏବଂ ଉତ୍ତେଜନା (ଫେଲ୍ସ ନେଗେଟିଭ୍) କାଢ଼ି ଦେବା ପ୍ରମୁଖ ନିରାପତ୍ତା ବିପଦ ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ ଏବଂ ଟାର୍ଗେଟ ହୋଇଥିବା ଲୋକଙ୍କ ଅଂଶଗ୍ରହଣକୁ ଦମନ କରିପାରେ ("ଗର୍ଭପାତ ମାମଲା ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରୁଥିବା ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାର ପୋଷ୍ଟ") । ଏହି ଭିତ୍ତି ଓ ପୋଷ୍ଟ କରିବା ସମୟରେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରତି ଥିବା ବିପଦର ମାତ୍ରାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଓଡ଼ିଶାରେ ଉତ୍ତେଜନା ଏବଂ ଜାରି ରହିଥିବା ହିଂସା ମଧ୍ୟରେ, ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡିତ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ଥାୟକ ପ୍ରୟୋଗ ନକରି, Metaର ସମାନ ଭିତ୍ତି ଓ ଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଆନୁପାତିକ ଥିଲା ଯାହା ଏହି ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ବ୍ୟାପକ ଭାବରେ ସେୟାର କରାଯିବାର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ବିପଦକୁ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା ।

ଉପରୋକ୍ତ ଧାରା 2 ଏବଂ 8.1ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ କାରଣ ବ୍ୟତୀତ, ବୋର୍ଡର ଅଧିକାଂଶ ସଦସ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି ଯେ ସମ୍ବଲପୁରରେ ସରକାର ଲାଗୁ କରିଥିବା ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ବନ୍ଦ ସତ୍ତ୍ୱେ MMS ବ୍ୟାଙ୍କ ସେଟିଂ କାରଣରୁ Metaର ପ୍ଲଟଫର୍ମରୁ ଅନେକ ସମାନ ଭିତ୍ତି ଓ ହଟାଇ ଦିଆଯାଇଛି । ବିଶେଷ କରି, Metaର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଯୁକ୍ତ ଅନୁଯାୟୀ, ମୂଳ ଭିତ୍ତି ଓଟି "ଭାଇରାଲ ହେଉଥିଲା" ଏବଂ ଏଥିରେ "ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନକାରୀ ମନ୍ତବ୍ୟ" ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା । ଉପରୋକ୍ତ ଧାରା 2 ଅନୁଯାୟୀ, ଭାରତରେ ମୁସଲମାନମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଘୃଣ୍ୟ ଭାଷଣ ଏବଂ ଅପପ୍ରଚାର ପ୍ରସାର ପାଇଁ ସମନ୍ୱିତ ଅଭିଯାନ ଚାଲିଛି ବୋଲି ବୋର୍ଡ ରିପୋର୍ଟ ଦର୍ଶାଇଛି । ସେହି ବିଭାଗରେ, ବୋର୍ଡ ସେହି ରିପୋର୍ଟ କୁ ମଧ୍ୟ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି, ଯେଉଁଥିରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ହିଂସା ସମ୍ପର୍କିତ ଭିତ୍ତି ଓ ଗୁଡ଼ିକ ସମନ୍ୱୟ ଭାବରେ ପ୍ରସାରିତ ହୋଇଛି । ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଅଧିକାଂଶ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି ଯେ ଧର୍ମ କିମ୍ବା ବିଶ୍ୱାସର ସ୍ୱାଧୀନତା ଉପରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କହିବା ଅନୁଯାୟୀ, "ନାଗରିକ, ରାଜନୈତିକ ଏବଂ ଧାର୍ମିକ କଳାକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଘୃଣା ଏବଂ ହିଂସାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ପାଇଁ ସୋସିଆଲ ମିଡ଼ିଆ ପ୍ଲଟଫର୍ମଗୁଡ଼ିକୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଛି" । "ଧାର୍ମିକ ଲଘୁ ଗୋଷ୍ଠିମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ପ୍ରକୃତ ଏବଂ ସଙ୍ଗଠିତ ଘୃଣାର ପ୍ରସାର ବିଷୟରେ ଭାରତରେ ଉଦ୍‌ବେଗ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି" (A/75/385, ଅନୁଲେଖ 35). ସଂଖ୍ୟାଗରିଷ୍ଟ ମାନେ ମୁସଲମାନଙ୍କୁ ଟାର୍ଗେଟ କରି ବାରମ୍ବାର ଏବଂ ବ୍ୟାପକ ହିଂସାର ଇତିହାସକୁ ସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତି, ଯାହା ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ଭାବରେ ପରିଚାଳିତ ହୋଇଛି ।



ଏହି ସଂଖ୍ୟାଗରିଷ୍ଟମାନେ ହିଂସାର ବିପଦକୁ ଦୂର କରିବାରେ Meta ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣମାନ ହେଉଥିବା ଆହ୍ୱାନକୁ ସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତି ( ["ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତରେ ଭାରତରେ ପ୍ରତିବାଦ"](#) ମାମଲା ଦେଖନ୍ତୁ) । Metaର ନୀତିଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟାପକ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାର ଅସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକର ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା ସମୟରେ, ବୋର୍ଡ଼ ପୂର୍ବରୁ ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପ କରାଯାଇଥିବା ନିରାପେକ୍ଷ କିମ୍ବା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭେଦଭାବପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା ଭାଷଣକୁ ନେଇ ଗଠିତ ଅମାନବୀୟ ଆଲୋଚନା ଅତ୍ୟାଚାରରେ ଯୋଗଦାନ କରିପାରେ । ଏଭଳି ଫଳାଫଳଗୁଡ଼ିକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ, Meta ଏହାର ପ୍ଲାଟଫର୍ମରୁ ହିଂସାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରୁଥିବା ପୋଷ୍ଟଗୁଡ଼ିକୁ ବୈଧ ଭାବରେ ହଟାଇପାରିବ ( ["ନିନ୍ଦା କାର୍ତ୍ତବ୍ୟ"](#) ମାମଲା ଦେଖନ୍ତୁ) । ଘୃଣା ସୃଷ୍ଟିକାରୀ ଭାଷଣ କମ୍ୟୁନିଟି ମାନକରବ୍ୟାଖ୍ୟା ରେ ବୋର୍ଡ଼ ଏହା ମଧ୍ୟ ବିଚାର କରନ୍ତି ଯେ, କେତେକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଘୃଣା ସୃଷ୍ଟିକାରୀ ଭାଷଣ ଦ୍ୱାରା ହେଉଥିବା ସମୁଦାୟ କ୍ଷତିର ମୁକାବିଲା କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା Metaର ମାନବିକ ଅଧିକାର ଦାୟିତ୍ୱ ସହିତ ସୁସଙ୍ଗତ ହୋଇପାରେ । ଏହି ସ୍ଥିତି ସେତେବେଳେ ମଧ୍ୟ ରହିଥାଏ ଯେତେବେଳେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିଷୟବସ୍ତୁ, ଯାହାକୁ ଅଲଗା ଭାବରେ ଦେଖାଯାଏ, ସିଧାସଳଖ ହିଂସା କିମ୍ବା ଭେଦଭାବକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରେ ନାହିଁ ( ["ଜଣାଶୁଣା ପିତର ଚିତ୍ରଣ"](#) ମାମଲା ଦେଖନ୍ତୁ) । ବୋର୍ଡ଼ର ସଂଖ୍ୟାଗରିଷ୍ଟ ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଇଁ, ଏହି ମାମଲାର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ରଖି ହିଂସା ଓ ଉଦ୍ଦେଶନା ସୃଷ୍ଟିକାରୀ ନୀତି ସମ୍ପର୍କରେ ତାହା କୁହାଯାଇପାରିବ ।

ତେବେ ବୋର୍ଡ଼ର ଅଧିକାଂଶ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା Metaର MMS ବ୍ୟାଙ୍କ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଭଳି ବ୍ୟାପକ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ପଦକ୍ଷେପ ସମୟବଦ୍ଧ ହେବା ଉଚିତ । ଓଡ଼ିଶାର ସ୍ଥିତି ବଦଳିବା ପରେ ଏବଂ ଏହି ବିଷୟବସ୍ତୁ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ହିଂସାର ବିପଦ ହ୍ରାସ ପାଇବା ପରେ, Meta MMS ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଯୋଡ଼ାଯାଇଥିବା ଭିଡ଼ିଓ ଥିବା ମଧ୍ୟମ ଧରଣର ପୋଷ୍ଟରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକର ପୁନଃ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ଉଚିତ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ନୀତି ବ୍ୟତିକ୍ରମଗୁଡ଼ିକ ପୂର୍ବପରି ଲାଗୁ ହେବ । ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବୋର୍ଡ଼ ଏଭଳି ବ୍ୟାପକ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ପଦକ୍ଷେପକୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସୀମିତ ରଖିବା ଏବଂ ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୌଗୋଳିକ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ବଢ଼ାଇବାକୁ ସ୍ୱାଗତ କରିବ, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ସ୍ୱାଧୀନତା ଉପରେ ଅଯଥା ପ୍ରଭାବ ନ ପକାଇ କ୍ଷତିର ବିପଦର ମୁକାବିଲା କରିବା ପାଇଁ ଏଭଳି ପଦକ୍ଷେପ ଉତ୍ତମ ଭାବରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇପାରିବ ।

ବୋର୍ଡ଼ର ଲଘୁଗୋଷ୍ଠୀ କିନ୍ତୁ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି ନାହିଁ ଯେ ସଚେତନତା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଭିଡ଼ିଓଗୁଡ଼ିକ ସେୟାର କରାଯାଇଛି କି ନାହିଁ (ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଏକ ସମ୍ବାଦ ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା) କିମ୍ବା ନିଜ ପାଇଁ ଭିଡ଼ିଓଗୁଡ଼ିକ ସେୟାର କରାଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶନାର ଅତୀତର ଘଟଣାକୁ ଦର୍ଶାଉଥିବା ସମସ୍ତ ସମାନ ଭିଡ଼ିଓକୁ Meta ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ ସାମୁହିକ ଭାବରେ ହଟାଇବା ଏକ ଆନୁପାତିକ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଥିଲା । ଯଦି କୌଣସି ସହର ବା ଜନସଂଖ୍ୟା ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ହିଂସାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣମାନ ହେଉଛି, ଏହିଭଳି ହିଂସାକୁ ଆଗକୁ ବଢ଼ାଇବା ନାଁରେ ସ୍ୱାଧୀନ ମତପ୍ରକାଶ ଉପରେ ଏତେ ବ୍ୟାପକ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଲଗାଇବାର ଆଧାର ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ବିଶେଷ କରି ଏଭଳି କଟକଣା ହିଂସା ହ୍ରାସର ପରିଣାମ ହେବ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରିବାର କୌଣସି ପ୍ରଦର୍ଶନ କିମ୍ବା ଆଧାର ନାହିଁ ।

ହିଂସାମୂଳକ ବିବାଦ ପରିସ୍ଥିତିରେ ସଚେତନତା ବୃଦ୍ଧିର ଆବଶ୍ୟକତା, ସୂଚନା ବାଣ୍ଟିବା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଘଟଣାପ୍ରତି ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଦେବା ପାଇଁ ସମୁଦାୟକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଅଟେ । ଅତ୍ୟଧିକ ଆକ୍ରମଣାତ୍ମକ





ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ସମ୍ପ୍ରଦାୟଗୁଡ଼ିକୁ ଅନ୍ଧାରରେ ରଖାଯିବାର ଆଶଙ୍କା ରହିଥାଏ, ଯାହା ଗୁଜବ ଏବଂ ଭୁଲ ସୂଚନା ପ୍ରସାରିତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ। ବାସ୍ତବରେ, ଏହା ଚିନ୍ତା କରିବା ବିପଦଜନକ ଯେ ସ୍ୱର ଏବଂ ନିରାପତ୍ତା ନିହାତି ଭାବରେ ପରସ୍ପର ବିରୋଧୀ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଅଟେ, ଏବଂ ଗୋଟିଏକୁ ଅନ୍ୟ ପାଇଁ ବଳି ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ। ବରଂ, ସେମାନେ ବାରମ୍ବାର ଗଭୀର ଭାବରେ ଜଡ଼ିତ ହୁଅନ୍ତି: ଯଦିଓ ଉଭେଜିତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବିଷୟବସ୍ତୁର ପ୍ରସାର ଅପ୍ଲାଇନ୍ ହିଂସାର ବିପଦ ବଢ଼ାଇପାରେ, ସୂଚନାକୁ ଦମନ କରିବା ଦ୍ୱାରା ନିରାପତ୍ତା ହ୍ରାସ ପାଇପାରେ, ପ୍ରାୟତଃ ଦୁର୍ବଳ ଜନସଂଖ୍ୟାର ସୁରକ୍ଷାକୁ ହ୍ରାସ କରିପାରେ। ଏଭଳି ସାମୂହିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ସଂଘର୍ଷ ପ୍ରତି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପକ୍ଷଙ୍କ ଭାଷଣ ପ୍ରଭାବିତ ହେବାର ଆଶଙ୍କା ମଧ୍ୟ ରହିଛି, ଯାହା ଉଭେଜନା ବଢ଼ାଇପାରେ ଏବଂ ହିଂସାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିପାରେ। ଏଭଳି ବହୁ ବିଷୟ ହଟାଇବା ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଏଭଳି ପରିସ୍ଥିତିରେ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ଚୁପ୍ ହୋଇଯିବା ସ୍ଥିତିରେ ପଡ଼ିପାରନ୍ତି, ଯେତେବେଳେ ସେମାନଙ୍କୁ ଜରୁରୀ ଭାବେ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇଁ ଆକୁଳ ନିବେଦନ କରିବା କିମ୍ବା ସାକ୍ଷ୍ୟ ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ। ହିଂସାମୂଳକ ବିବାଦ ପରିସ୍ଥିତିରେ, ସହଜରେ ଉପଲବ୍ଧ ସୂଚନା ଏବଂ ଆଲୋଚନାର ଜରୁରୀ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି, ଯାହା ପାଇଁ Meta ପ୍ଲଟଫର୍ମ ଏକ ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ଥାନ ପ୍ରଦାନ କରେ। ହିଂସାମୂଳକ ବିବାଦର ପରିସ୍ଥିତି ସ୍ୱାଧୀନ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ଉପରେ ବ୍ୟାପକ ପ୍ରତିବନ୍ଧକକୁ ଯଥାର୍ଥ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିପାରେ ବୋଲି ଏକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଏକକ୍ଷତ୍ରବାଦୀ ସରକାର ଏବଂ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଅଣ-ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କାର୍ଯ୍ୟକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ୱାଗତଯୋଗ୍ୟ ଖବର, ଯେଉଁମାନେ ଏଭଳି ହିଂସାରେ ଲିପ୍ତ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ଶକ୍ତିମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହାସଲ ନକରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଶ୍ୱକୁ ଜାଣିବା କିମ୍ବା ସଚେତନତାରେ ବିଲମ୍ବ କରିବାରୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ପାଇବେ।

ଲଘୁଗୋଷ୍ଠୀ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି ଯେ ଉଭେଜନାକୁ ଦର୍ଶାଉଥିବା ସମସ୍ତ ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ହଟାଇବାର ଏକ ବ୍ୟାପକ ନୀତି, ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକୁ କଭର କରିବାରେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ସଂଗଠନଗୁଡ଼ିକର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକାରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବ, ସେତେବେଳେ Meta ପ୍ଲଟଫର୍ମରେ ସେମାନଙ୍କ ଖବର ବିଷୟବସ୍ତୁର ବିତରଣକୁ ସୀମିତ କରିବ ଯେତେବେଳେ ଏଥିରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକ ହିଂସାର ଅତୀତର ଉଭେଜନା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ। ଏହିପରି ସୂଚନା ଠିକ୍ ସମୟରେ ସଚେତନତା ବୃଦ୍ଧି, ହିଂସାକୁ ରୋକିବା କିମ୍ବା ଏହାର ବିରୋଧକୁ ଏକାଠି କରିବାରେ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିପାରେ। ଉଭେଜନାକୁ ଦର୍ଶାଉଥିବା ପୋଷ୍ଟ ଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବା ଦ୍ୱାରା ପ୍ଲଟଫର୍ମ ବାହାରେ ଘଟୁଥିବା ହିଂସା ପ୍ରତି ବାସ୍ତବ-ଦୁନିଆର ଉଭେଜନା ପାଇଁ ଦାୟୀ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାୟୀ କରିବାର ପ୍ରୟାସ ବାଧାପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇପାରେ ବୋଲି ଲଘୁଗୋଷ୍ଠୀ ଚିନ୍ତିତ ଅଛନ୍ତି। ଯେହେତୁ ଏକ Meta ପୋଷ୍ଟର ଭାଇରାଲ ହେବା ଏବଂ ପହଞ୍ଚି ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ପୋଷ୍ଟ ସେୟାର ହେବାର ଠିକ୍ ସମୟ ଏବଂ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥାଏ, ଲଘୁଗୋଷ୍ଠୀ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି ନାହିଁ ଯେ, ସମୟସୀମା ଭିତ୍ତିରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ଲଟଫର୍ମରେ "ଚିତ୍ରିତ ଉଭେଜନା" ଉପରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଷେଧାଦେଶ Metaର ମୂଲ୍ୟବୋଧ ଏବଂ ମାନବାଧିକାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ସହିତ ସୁସଙ୍ଗତ ଅଟେ। ବିଷୟବସ୍ତୁର ଆକ୍ରମଣାତ୍ମକ ପୋଲିସିଂ, ଯେଉଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏବଂ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ପୋଷ୍ଟ କରାଯାଇଛି ତାହାକୁ ଧ୍ୟାନ ନଦେଇ, ସ୍ୱର ପ୍ରତି କମ୍ପାନୀର ନିଜସ୍ୱ ପ୍ରମୁଖ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଏବଂ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ବାକ୍ ସ୍ୱାଧୀନତା ରକ୍ଷା ପାଇଁ ଏହାର ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ମାନବିକ ଅଧିକାର ପ୍ରତିବନ୍ଧକକୁ ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ Metaର ଦାୟିତ୍ୱକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରେ। ଲଘୁଗୋଷ୍ଠୀ ଚିନ୍ତିତ ଯେ ସଂଖ୍ୟାଗରିଷ୍ଟଙ୍କ ଯୁକ୍ତିକୁ ଦମନକାରୀ ସରକାରମାନେ ଉଭେଜନାର ଚିତ୍ରଣକୁ ରୋକିବା ନାମରେ ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ବନ୍ଦ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାରର ସୂଚନା ଦମନର ନିଜ ଆଦେଶକୁ ବୈଧତା ଦେବା ପାଇଁ ଗ୍ରହଣ କରିପାରନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ସାଧାରଣ ନାଗରିକ କିମ୍ବା ଲଘୁ ଗୋଷ୍ଠୀମାନ ଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କ ପ୍ରତି ହିଂସା ବିଷୟରେ ସମୟୋପଯୋଗୀ, ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଜୀବନ ରକ୍ଷାକାରୀ ସୂଚନା ଆପଣାପାରେ।



ଲଘୁଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କ ପାଇଁ, ବୋର୍ଡ୍ ଏଭଳି ବ୍ୟାପକ ଭାଷଣ ନିଷେଧାଦେଶକୁ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ କରିବାରେ Metaର ଆହ୍ୱାନକୁ ସହଜରେ ସ୍ୱୀକୃତ ରଖିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ, ବିଶେଷକରି ଯେଉଁ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ବନ୍ଦ କରିଦେଇଛନ୍ତି, ଏହାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବିଷୟରେ ସିଧାସଳଖ Metaଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିଛନ୍ତି ଏବଂ ଏକ ବର୍ଷ ପାଇଁ ସମାବେଶ କରିବାର ସ୍ୱାଧୀନତା ଉପରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଲଗାଇଛନ୍ତି ।

ଲଘୁଗୋଷ୍ଠୀ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି ଯେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ତରରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ସୋସିଆଲ ମିଡିଆ କମ୍ପାନୀ ସମାନ ସ୍ତରରେ ଏହାର ନୀତିର ଲାଗୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, UNର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି ଯେ, ସୋସିଆଲ ମିଡିଆ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ ପାଖରେ " ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରିସ୍ଥିତିରେ ବିଲୋପ ପାଇଁ ଅନେକ ବିକଳ୍ପ ଅଛି ଯାହା ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇପାରେ। . ." (A/74/486, ଅନୁକ୍ଷେପ । 51) (ଜିଓକ୍ଲିଂ, ପ୍ରସାରଣ ହ୍ରାସ, ଚେତାବନୀ ଲେବଲ୍, ପ୍ରତି ଭାଷଣକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ଇତ୍ୟାଦି ) । ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରିପୋର୍ଟରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରିପୋର୍ଟ ମଧ୍ୟ ଦର୍ଶାଇଛି ଯେ "ଯେପରି ରାଜ୍ୟମାନେ ଭାଷଣ ଉପରେ ଏକ ସୀମା ସର୍ବନିମ୍ନ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ନା ନାହିଁ ତାହା ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ଉଚିତ, ସେହିଭଳି କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ଏହି ପ୍ରକାର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ଉଚିତ । ଏବଂ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ସମୟରେ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ *ସାର୍ବଜନୀନ ଭାବେ ଆବଶ୍ୟକତା ଓ ଆନୁପାତିକତା* ବାଞ୍ଛା ବହନ କରିବା ଉଚିତ ।" (ଆଇଡି, ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପ କରାଯାଇଛି ।) ବୋର୍ଡ୍ ପୂର୍ବରୁ Metaକୁ ଆହ୍ୱାନ ଦେଇଥିଲା ଯେ ବୈଧ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହ୍ରାସକରିବାରେ ଏହାର ପାଖରେ ଥିବା ବିକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର ନିରନ୍ତରତାକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା ଏବଂ ଚୟନ କରାଯାଇଥିବା ବିକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ କାହିଁକି ସର୍ବନିମ୍ନ ଇଣ୍ଟରସିଡ୍ ଉପାୟ ("[ଦାବି କରାଯାଇଥିବା କୋଭିଡ କିୟୋର](#)") ମାମଲା ଦେଖନ୍ତୁ) । ଲଘୁଗୋଷ୍ଠୀ ପାଇଁ, ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତାବିତ ତଥ୍ୟ ସଙ୍କଟ ସମୟରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ବ୍ୟାପକ ଭାବରେ ହଟାଇବା ଆବଶ୍ୟକ ନା ନାହିଁ ଏବଂ ଆନୁପାତିକ ତାହା ଆକଳନ କରିବାରେ ସହାୟକ ହେବ । ଅଧିକତ୍ତ, Meta ସହିତ ଏଭଳି ସାର୍ବଜନୀନ ଆଲୋଚନାରେ ନିୟୋଜିତ ହେବା ସମୟରେ, କମ୍ପାନୀ ବୋର୍ଡ୍ ଏବଂ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ଅଧିକ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ବୁଝାଇପାରିବ, ବିଶେଷକରି ଆର୍ଟିଫିସିଆଲ ଇଣ୍ଟେଲିଜେନ୍ସ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଏହାର ଘୋଷିତ ସଫଳତାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, କମ୍ପାନୀର ନିଜସ୍ୱ ନୀତି ବ୍ୟତିକ୍ରମ ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଥିବା ପୋଷ୍ଟଗୁଡ଼ିକ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ପାଇଁ ଏହାର ସ୍ୱୟଂଚାଳିତ ଜ୍ଞାନକୌଶଳରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିବା ପାଇଁ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ।

### 9. ତଦାରଖ ବୋର୍ଡର ନିଷ୍ପତ୍ତି

ତଦାରଖ ବୋର୍ଡ୍ ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ହଟାଇବା ପାଇଁ Metaର ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ବଜାୟ ରଖିଛି ।

### 10. ସୁପାରିଶଗୁଡ଼ିକ

ଅନ୍ୟ ମାମଲାରେ ଜାରି ହୋଇଥିବା ପୂର୍ବ ସୁପାରିଶଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକତାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ତଦାରଖ ବୋର୍ଡ୍ ଏହି ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ନୂଆ ସୁପାରିଶ ଜାରି ନ କରିବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଛି । ତେଣୁ, Metaକୁ କଡ଼ାକଡ଼ି ଭାବେ ଅନୁସରଣ କରିବା ପାଇଁ ବୋର୍ଡ୍ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସୁପାରିଶଗୁଡ଼ିକୁ ଦୋହରାଇବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଛି:



- ହିଂସା ଏବଂ ଉତ୍ତେଜନା ସୃଷ୍ଟିକାରୀ କମ୍ୟୁନିଟି ମାନକ ବିବୃତି ସମ୍ବଳିତ ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ଅନୁମତି ଦିଏ ଯାହା "କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଫଳାଫଳ କିମ୍ବା ପରାମର୍ଶଦାତା ଚେତାବନୀର ନିରପେକ୍ଷ ଉଲ୍ଲେଖ" ସହିତ, ଏବଂ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଯାହା "ହିଂସାମୂଳକ ବିପଦ ବିଷୟରେ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରେ" (ସୁପାରିଶ ସଂଖ୍ୟା 1, "ରୁକ୍ଷାୟ କବିତା" ମାମଲା) / ବୋର୍ଡ଼ ଆଶା କରୁଛି ଯେ ନୀତିରେ ଏହି ପରିବର୍ତ୍ତନଗୁଡ଼ିକ Metaର ସ୍ୱେଚ୍ଛା ଏନପୋର୍ସମେଣ୍ଟରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହେବ, ଯେଉଁଥିରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଚିହ୍ନଟ, ଏହାର କ୍ଲାସିଫାଇର / ସ୍ୱୟଂଚାଳିତ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ଏବଂ ଏହାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ସମୀକ୍ଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହୃତ ସମୀକ୍ଷା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ।
- ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କୁ ଅଧିକ ସ୍ପଷ୍ଟତା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତୁ ଏବଂ କମ୍ୟୁନିଟି ମାନକର ଲ୍ୟାଣ୍ଡ୍ ପୃଷ୍ଠାରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରନ୍ତୁ, ଯେପରି କମ୍ପାନୀ ସମ୍ପଦର ଉପଯୁକ୍ତତା ବା ବିଶ୍ୱାସନୀୟତା ରିହାତି ସହିତ କରିଥାଏ, ଯେ କମ୍ୟୁନିଟି ମାନକରେ ରିହାତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରେ ଯେତେବେଳେ ସେମାନଙ୍କର ଯୁକ୍ତି, ଏବଂ Metaର ମୂଲ୍ୟବୋଧ, ନିୟମଗୁଡ଼ିକର କଠୋର ପଠନ ଅପେକ୍ଷା ଏକ ଭିନ୍ନ ଫଳାଫଳ ଦାବି କରେ। ବୋର୍ଡ଼ Metaକୁ ଏକ ଗ୍ରାହ୍ୟପରେନ୍ସି ସେଣ୍ଟର ପୃଷ୍ଠାରେ ଏକ ଲିଙ୍କ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ସୁପାରିଶ କରିଛି ଯାହା "ନୀତିର ଭାବନା" ଅନୁମୋଦନ (ସୁପାରିଶ ସଂଖ୍ୟା 1, "ଶ୍ରୀଲଙ୍କା ଫାର୍ମାସୁଟିକାଲ୍ସ" ମାମଲା) ବିଷୟରେ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରେ।

**\*ପ୍ରକ୍ରିୟାଗତ ଚିପ୍ପଣୀ:**

ତଦାରଖ ବୋର୍ଡ଼ର ନିଷ୍ପତ୍ତି ପାଞ୍ଚ ଜଣିଆ କମିଟି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ବୋର୍ଡ଼ର ଅଧିକାଂଶ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦନ କରାଯାଏ। ବୋର୍ଡ଼ର ନିଷ୍ପତ୍ତି ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ମତକୁ ଉପସ୍ଥାପନା କରିବା ଜରୁରୀ ନୁହେଁ।

ଏହି ମାମଲାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ପାଇଁ ବୋର୍ଡ଼ ତରଫରୁ ସ୍ୱାଧୀନ ଗବେଷଣା କରାଯାଇଥିଲା। ବୋର୍ଡ଼କୁ ଗୋଥେନବର୍ଗ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ମୁଖ୍ୟାଳୟ ଥିବା ଏକ ସ୍ୱାଧୀନ ଗବେଷଣା ଅନୁଷ୍ଠାନ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ ଛଅଟି ମହାଦେଶର 50ରୁ ଅଧିକ ସାମାଜିକ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଏବଂ ବିଶ୍ୱର 3,200ରୁ ଅଧିକ ଦେଶର ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ ଏକ ଦଳ ସାମିଲ ହୋଇଥିଲା। ସ୍ଥାନିୟରାଜନୀତିସ, ବିଶ୍ୱାସ ଏବଂ ନିରାପତ୍ତା ଏବଂ ବୈଷୟିକ ଜ୍ଞାନକୌଶଳର ସଂଯୋଗ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେଉଥିବା ପରାମର୍ଶଦାତା ସଂସ୍ଥା ତୁ୍ୟକୋ ଆଡଭାଇଜର୍ସ ମଧ୍ୟ ବୋର୍ଡ଼କୁ ସହଯୋଗ କରିଥିଲା। ସୋସିଆଲ ମିଡିଆ ଟ୍ରେଣ୍ଡ ଉପରେ ଓପନ ସୋର୍ସ ଗବେଷଣାରେ ନିୟୋଜିତ ଥିବା ଏକ ସଂସ୍ଥା, ମେମେଟିକା (Memetica) ମଧ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷଣ ପ୍ରଦାନ କରିଛି। Lionbridge Technologies, LLC ଦ୍ୱାରା ଭାଷାଗତ ଦକ୍ଷତା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହାର ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ 350ରୁ ଅଧିକ ଭାଷାରେ ଦକ୍ଷତା ଅର୍ଜନ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱର 5,000 ସହରରୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି।